

„Wëssen ass Muecht“, gëtt jo ëmmer gesot -, firwat gëtt dat Wëssen net u sech mat eis als Oppositoun gedeelt? Mir brauchen déi Saachen, fir déi Mesuren och kënnen anzeschätzen.

A wéi gesot: Mir maachen hei villes op. „Et gëtt méi oniwwersiichtlech“, ass gesot ginn. Mee wat ass de Risiko vun där méi Oniwwersiichtlechkeet, déi elo u sech gestëmmt gëtt? Dofir hätte mer wierklech gären déi Simulatiounen gehat.

Hei huet d'Regierung déi Motioun, déi mer awer eestëmmeg gestëmmt hunn, also déi ganz Chamber huet se gestëmmt ... Hei ass déi ganz Chamber, net nëmmen d'Oppositoun ignoréiert ginn. An dat ass fir eis - et deet mer leed, et ze soen - awer respektlos. An et ass u sech och verantwortungslos, well et eis net d'Moyene gëtt, dat Ganzt richtig anzeschätzen. An ech wär wierklech frou, wann Der eis zumindest elo géift soen, wou et ze fanne wär, well mir hunn et bis elo nach ëmmer net fonnt.

Leider, géif ech soen, esou funktionéiert Demokratie net! Fir d'Demokratie muss dat Wëssen, wat do ass, och gedeelt ginn, an och gedeelt gi mat der Oppositoun.

Ech soen lech Merci.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Madamm Hansen. Ech wëll direkt soen, datt de Link virun zwou Minutte vun der Administration parlementaire un all Deputéiert weidergeschéckt ginn ass.

(Interruptions)

Den Här Wiseler freet d'Wuert.

(Interruption)

An d'Madamm Ministesch.

► **M. Claude Wiseler** (CSV).- Et ass effektiv de Link weidergeschéckt ginn, während d'Madamm Hansen amgaang war ze schwätzen. Just, wat mech interesséiert hätt - vu datt d'Regierung dee Link hat -, éier d'Sëtzung war, wär awer gewiescht, ongeféier ze wëssen, éier d'Chamber elo heiriwwer ofstëmmt, wat dann drasteet. Elo hu mer zwar de Link, a mir stëmmen an 30 Sekonnen of. Mir wëssen awer nach net, wat drasteet. Dat llicht mer net ganz an.

Dann hunn ech nach zwou Remarken, déi ech awer onbedéngt wollt maachen. D'Madamm Lenert huet ganz richtig gesot: „A 14 Deeg muss mer elo kucken, wat dat Ganzt erginn huet, fir dann erëm en neit Gesetz ze maachen.“ Dat ass vläicht richtig fir déi Zuelen, déi da mussen agesat ginn an deen nächsten Text, wa mer iwwer Deconfinement, oder Reconfinement an engem Mount vläicht, da schwätzen. Mir wëssen dat jo net.

Ech géif just bieden, datt awer net a 14 Deeg eréischt ugefaange gëtt, den Text ze maachen. Well et sinn elo néng Artikelen am Text, déi strictement näischt ze dinn hu mat deem ganzen Zuelematerial, wat een da muss asetzen oder net muss asetzen, an déi duerchaus nach misste verbessert ginn. Dat ass awer eng Aarbecht, déi haut de Mëtte kann ugoen, well et och gutt wär, wa mer eis esou schnell wéi méiglech elo géifen drëm bekëmmere.

An da mäin drëtten Punkt, deen ass mer awer och net onwichtig: Et si jo eng Rei Moossnamen aus dem Gesetz erausgeholl ginn, well et jo Moossname sinn, déi net novollzéibar waren, well se an de Privatsphären ..., déi och net kontrollabel waren. Dofir huet de Conseil d'État jo och gesot: „Huet se eraus!“ Dir hutt elo mat Recht gesot, Dir hutt d'Suerg vun enger zweeter Well - dat deele mer alleguer! - an och a sengem Privatlieue sollt een nach oppassen, wat ee mécht.

Ech deelen do Är Gedanken honnertprozenteg. Mee ech wär just frou, wann Der dann, wat duerno a Recommendationen erauskënnt an net méi am Gesetz steet, kloer an däitlech elo géift soen: Wat sinn d'Recommendatiounen vun der Regierung? Wat sinn d'Recommendatiounen vum Ministère de la Santé un déi privat Leit, op Basis da vun där Modellisation, déi elo gemaach ginn ass, déi mer hinne mat op de Wee ginn?

U wat solle se sech dann elo halen, vläicht net gesetzlech obligéiert, vläicht net sanktionabel, mee awer als Recommendationen, fir sech, hir Famill, hir Frënn ze schützen? Do wär ech wierklech frou, wann Der eis - an de Leit haaptsächlech dobaussen! - dat an aller Däitlechkeet kéint soen.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Wiseler. Da ginn ech d'Wuert nach eng kéier zrëck un d'Madamm Gesondheitsministesch Paulette Lenert.

► **Mme Paulette Lenert**, *Ministre de la Santé*.- Jo, zwou Saachen zu de Modellisationen.

Dat Éischt ass, fir eis lescht Mesuren, déi mer proposéiert hunn als Regierung, do hat ech lech an der Chamberskommissioun erkläert, well do ass déi Fro do jo och gestallt ginn, dass mer fir dee Schratt, dee mer gemaach hunn, keng nei gebraucht hunn. Firwat? Well déi vum 15. Mee u sech esou vill Zenarien ofgedeckt hunn, dass mer opgrond vun deenen Zuelen, déi mer elo hunn, relativ einfach konnte projezéieren, dass dat sech am grénge Beräich beweegt.

Vu dass d'Zuele besser si wéi dat, wat do den Ausgangszenario war, hu mer fir déi Mesure, déi mer do proposéiert hunn, wou mer ëmmer nach eebe bei Eventer iwwer 20 waren, wou mer relativ strikt Mesurë proposéiert hu bäizehalen, och am Privaten, keng nei gebraucht. Dat hu mer en toute transparence gesot.

Déi heiten, hat ech lech an der Chamberskommissioun gesot - dat war, wéi mer alleguerten zesumme moies um eefel Auer den Avis vum Staatsrot kritt hunn an zrëckbehalen hunn, dass mer eeben elo méi wäit nach en zousätzleche Schrëtt musse maachen, ouni eeben déi 14 Deeg elo ofgewart ze hunn -, dass ech dat géif nei modelliséiere loosse. Déi Informatioun krut ech. Ech hunn et awer selwer och eréischt gekuckt, wéi ech vum Mikro fortgaange sinn, nodeem ech lech et gesot hunn.

An ech hu se entre-temps souguer scho gekuckt hei; op alle Fall d'Dénger ... An ech hunn dat einfach fonnt. Et huet och net ee mer e Link geschéckt. Mee vu datt mer jo alleguerten op deem Covid-19-Site zimmlech doheem sinn an déi nei Saache mat grousser Erwaardung kucken, war ech och dervun ausgaangen, Dir géift dat schnell fannen. Mee mir hunn lech de Link awer elo geschéckt, soudass Der en hutt.

► **M. Claude Wiseler** (CSV).- Mir sinn net esou schnell doranner.

► **Mme Paulette Lenert**, *Ministre de la Santé*.- Majo, ech weess ...

► **M. Claude Wiseler** (CSV).- Mir si frou, datt mer e Link kruten.

(Brouhaha et interruptions)

► **Mme Paulette Lenert**, *Ministre de la Santé*.- Nee, mir haten déi Diskussioun schonn de 15. Mee. Do war dat schonn déi selwecht Diskussioun, wéi mer lech gesot hunn: „Si sinn elo online op der Uni.“ Mee mir kënnen lech se awer systematesch dann duebel och schécken, och wa se do online sinn. Voilà.

Dat anert sinn d'Recommandatiounen. Selbstverständlech, déi sinn amgaangen iwwerschafft ze ginn. D'Santé huet déi ganzen Zäit iwwer vill Recommendationen um Site gehat fir eenzel Berufsgruppen, fir eenzel Kategorië vu Leit. A selbstverständlech wäerten haut am Laf vum Nomëtten eis nei Recommendationen fir de Grand public online goen. Déi si relativ einfach geschriwwen. Dat ass och keng Rocketscience. Ech hunn et virdru gesot: D'Reegel ass nach wie vor déi selwecht. Et gëllt nach wie vor, op déi Distanz opzepassen. Dat ass dat Eenzegt, wat ee ka maachen.

Et gëllt, op vulnerabel Leit opzepassen. Mir hunn och e Set u Recommendationen ausgeschafft spezifesch a Richtung vun de vulnerabele Leit. Engersäits fir déi, déi am Émgang mat hinne sinn: Wourop solle si oppassen? An och fir déi vulnerabel Leit selwer, deene mer beispillsweis wäerte recommandéieren, sech och un hiren Dokter ze wenden, fir genau hir Situatioun anzeschätzen. D'Vulnerabilitéit ass statistesch definéiert. Dat wëllt awer net onbedéngt eppes fir deen Einzelne soen, soudass et do scho wichtig ass, dass jiddweree fir sech mat sengem Dokter kloerstellt, wéi e soll mat senger Situatioun ëmgoen.

An déi Recommendationen wäerte mer och selbstverständlech elo an där nächster Phas, déi usteet, nees ënnert d'Leit bréngen, sou wéi mer dat och am Ukank vun der Pandemie gemaach hunn, iwwer Flyeren, iwwert déi mer scho vill geschwat hunn.

An ech wollt do nach just op eppes zrëckkommen: Eppes, wat ech mer net gäre soe loosse, ass, dass ech d'Leit beléien. Et ass villes net perfekt. Et ass villes net gutt. Ech si sécherlech net talentéiert fir grouss Kommunikatioun. Mee belunn hu mer d'Leit ni!

An ech mengen, dass et bis an de leschte Wénkel vun dësem Land duerchgedrongen ass, dass mer e Problem haten, Masken erbäizekréien. Dat war an allen Nouvellen, op deene ville Livestreamen. Och wa se vläicht penibel ze kucke waren - moi je veux bien -, mee op alle Fall hunn ech vun Ukank un en toute transparence de Leit déi Schwiereregkeete gesot, déi mer haten. Mir si gedriwwen gi mat deene Schwiereregkeeten. Mir hu gemaach, wat mer konnten, fir déi Masken erbäizekréien. An ech mengen, dass een net kann dervun ausgoen,

dass d'Leit dat net matkritt hunn, och wann et hei vläicht net ukomm ass.

Ech soen lech Merci.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci der Gesondheitsministesch fir déi Präzisiounen. D'Diskussiounen sinn elo ofgeschloss.

Mir kënnen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7606 kommen. Den Text steet am Document parlementaire 7606¹⁷.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7606 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Fir d'éischt de Vote électronique fir déi perséinlech Stëmmen. Duerno maachen ech den Appel nominal fir de Vote par procuration.

Wien e Vote par procuration wëllt ofginn, soll d'Hand an d'Luucht hiewen, wannechgelift.

Appel nominal (vote par procuration)

Dëse Projet de loi ass domat mat 31 Jo-Stëmmen, 25 Nee-Stëmmen a 4 Abstentiounen ugehall.

Ont voté oui : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Émile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Gilles Roth), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Se sont abstenus : MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Motion 1

Da kéime mer zur Ofstëmmung iwwert d'Motion, déi vum Här Mars Di Bartolomeo deposéiert ginn ass. Ass do nach eng Wuertmeldung do?

(Négation)

Kënne mer iwwert dës Motioun à main levée ofstëmmen?

Vote sur la motion 1

Wie mat dëser Motioun d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Dës Motioun ass domadder eestëmmeg ugehall.

Deen nächste Projet um Ordre du jour vun haut de Moien ass de Projet de loi ...

(Interruption)

Ma d'Motioun 2, déi ass fir déi zwee Projet-de-loien 7606 an 7607. Dann huele mer déi nom Vott vum Projet de loi 7607.

D'Madamm Hansen freet nach d'Wuert.

6. Question urgente n° 2424 de Mme Martine Hansen concernant la fin des classes séparées

► **Mme Martine Hansen** (CSV).- Jo, merci, Här President. Ech hunn nach eng Question urgente, déi ugeholl gi war, an déi riicht sech un d'Madamm Gesondheitsministesch an un den Här Educationsminister. Mee d'Madamm Gesondheitsministesch ass jo hei. Do wollt ech froen, ob ech déi awer elo kéint stellen.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Ech mengen, fir d'Antwort vun där doter Question parlementaire misst och den Educationsminister hei sinn, oder net? Ech weess elo net, ob en ënnerwee ass oder ...

► **Mme Martine Hansen** (CSV).- Ech mengen, et geet ëm eng Interpretatioun vun dësem Gesetz. Meng Fro ...

► **M. Xavier Bettel**, *Premier Ministre, Ministre d'État*.- Hie kënnt nach de Mëtten. Déi zwee sinn hei.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Déi sinn hei. Da kommt, mir maache fir d'éischt dat heite Gesetz fäerdeg an dann huele mer eeben einfach déi Question urgente do derteschent!

► **Mme Martine Hansen** (CSV).- Dann hunn ech dat hei och gelies.

7. 7607 - Projet de loi portant introduction d'une série de mesures concernant les activités sportives, les activités culturelles ainsi que les établissements recevant du public, dans le cadre de la lutte contre la pandémie Covid-19

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Da kéime mer elo un de Projet de loi 7607 iwwert d'Aféierung vun engem gesetzleche Kader, deen d'Ausbreedung vum Virus am Kader vu sportlechen a kulturellen Aktivitéite soll vermeiden. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Jean-Marie Halsdorf, den Här Gilles Baum, d'Madamm Josée Lorsché, den Här Jeff Engelen, den Här Marc Baum an den Här Sven Clement. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Mars Di Bartolomeo. Här Di Bartolomeo, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Santé et des Sports

► **M. Mars Di Bartolomeo** (LSAP), *rapporteur*.- Merci, Här President. Ech probéieren, bei dësem Rapport dat erëm eranzehuelen, wat ech mat der Indulgence vum President bei deem leschte Projet iwwerzunn hunn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleginnen a Kollegeen, de Projet de loi 7607 ass de Pendant zum Projet, dee mer elo just ofgestëmmt hunn. Sou wéi de Projet de loi 7606 d'Reegelen a Mesurë virgesäit fir déi physisch Persounen, reegelt deen direkt hannendrun d'Mesuren, déi applikabel sinn am Beräich vun den ekonomeschen Aktivitéiten an deenen Aktivitéiten, déi Leit empfänken.

Och hei hu mer dee selwechte Paradigmewiesel wéi bei deem virege Projet. Sanktiounen gëtt et just nach am Ausnahmefall. D'Eegeverantwortung an d'Verantwortung fir déi aner ginn hei d'Reegel.

D'Konditiounen, ënnert deene mer geschafft hunn, ware bei deenen zwee Projeten déi selwecht. An ech mengen, et ass virdrun e puermol ervirgestrach ginn: Ënner normale Konditiounen hätt een e bëssen aneschtens kënnen schaffen. Mee zesummen hu mer et awer fäerdegbruecht, fir e Maximum an där Zäitnout, déi mer haten, an an där Urgence, déi mer hatten, ze bréngen, an - et ass e puermol insistéiert ginn - mat Hëllef och vun deene berodenden Instanzen, mat Hëllef vun all deene Leit, déi douewe setzen aus deene verschidene Ministèreen, mat Hëllef awer och vun der Regierung.

De Projet ass den 29. Mee parallell zum Projet 7606 deponéiert ginn an en ass an deene selwechte Sëtzunge wéi dee virege parallell analyséiert ginn. Am Zweifelsfall hätt een och déi zwee Projekte kënnen mateneen diskutéieren, mee mir hunn en anere Choix geholl. Dat féiert dozou, dass mer eng ganz Rei vu Saachen, déi mer beim virege Projet gesot hunn, hei net brauchen ze widderhuelen.

Et geet am grouse Ganzen ëm Mesuren, déi Ustiechungen an d'Verbreedung vum Virus solle verhënnere, an dat duerch Schutzmoossname wéi der Obligatioun fir Masken, e breede Begriff fir alles dat, mat deem ee sech selwer manner, déi aner awer méi schützt, wat d'Verbreedung vum Virus verhënnere soll.

Mir wëssen, dass an der Tëschenzäit d'Spillplazen an d'Spillariichtunge jo erëm op sinn. Déi kënnen normal funktionéieren, mat der Obligatioun, an dat gëtt hei an dësem Gesetz geregelt, zum Mask oder Mondschutz fir déi, déi net manner wéi sechs Joer al sinn.

Geregelt gëtt och d'Ausübung vun deene Sportsaktivitéiten, déi erëm erlaabt sinn. Sportsaktivitéiten sinn erlaabt, wann et kee physische Kontakt gëtt. Eng Ausnam gëllt hei fir d'Elittesportler, ënner awer enger Rei vu Konditiounen, déi vun de Federatiounen och fixéiert ginn. Et gëllt och net fir d'Aktivitéite vum Sportslycée, ausser elo fir Kompetitiounen; déi Kompetitiounen, déi sinn net op.

Eng aner Ausnam zur Reegel, dass physisch Kontakt verbuede sinn, gëllt fir professionell Acteuren an Dänzer am Kader vun hire professionellen Aktivitéiten.

De Projet de loi definéiert d'Reegele fir den Horeca-Secteur, also Caféen, Restauranten,

mee och, an dat ass eng Partikularitéit, déi an den Diskussioun vum der Chamber mat era-komm ass, a Säll, wou geleeëntlech lessen zer-wéiert gëtt. Et gëllt a Kantinnen an och an Ho-teller. Hei ass d'Reegel vun exklusive Sätz-plazen, maximal zéng Persounen un engem Dësch, ausser wann d'Leit zesumme wunnen, also aus deem selwechte Foyer kommen. D'Dë-scher mussen annerhallwe Meter vuneneen ewech sinn oder awer duerch eng aner Aart a Weis getrennt sinn, déi et erlaabt, de Risiko vun enger Infektioun ze limitéieren. D'Personal am direkte Kontakt mat de Clientë muss eng Mask un-doe grad ewéi d'Clienten, wa se net setzen. Spéitstens um Mëtternuecht muss zougemaach ginn.

Foiren a Mäert dobaussen däerfen ofgehalé ginn. Och hei gëllt d'Obligatioun, fir eng Mask unzedoen, wann d'Distanz vun zwee Meter net kann agehalé ginn. De Projet de loi gesäit och Amendé vir, awer nëmmen am Horeca-Beräich am Fall, wou géint d'Reegel vun der obligato-rescher Distanzéierung, d'Sätzplazreegelung oder vun der Fermeture op Mëtternuecht ver-stouss gëtt.

Ënner anerem op dësem Punkt, d'Fermeture administrative, d'Zwangsfenestrierung, huet d'Kom-missiou Amendementer proposéiert fir déi, jo, fir de Milieu zouginnenerweis haart Mesuren ofzeschwächen an nëmmen zum Zuch kom-men ze loossen, wa keng Asiicht an deene be-traffene Lokaler entsteet. Sou kann eng Fenest-rierung nëmme geholl ginn, wann déi Responsa-bel fir en Etablissement, obwuel se dozou op-gefuert sinn, net där Opfuertung nokom-men, also drop bestinn, dass déi Reegelung vu Mëtternuecht net fir si gëllt. Da spillt d'Zesum-mewirkung erëm eng Kéier wéi bei deem viregte Gesetz, dass dat net direkt op der Plaz, mee eng administrativ Fermeture gëtt. An deem Moment, wou d'Konditiounen erëm er-fëllt sinn, kann den Etablissement erëm op-goën. Hei ass och e Recours méiglech.

Eng Rei vun Ännerungen hu sech an deem hei-ten Text nom Avis vum Conseil d'État opge-drängt, déi mer och gemaach hunn ouni Pro-blemer, well de Conseil d'État an dësem wéi och an deem anere Projet eng ganz positiv Ap-proche hat a meeschtens Textpropositiounen gemaach huet do, wou et méiglech war. Et gouf natierlech och Beräicher, wou de Conseil d'État an där selwechter Situatioun war wéi mir, wann e Schwierigkeeten hat, Definitiou-nen ze fannen, déi ugerass gi sinn op enger anerer Plaz, WHO, ECDC (ndlr: European Centre for Disease Prevention and Control), mee net méi an den Detail gaange sinn. Dat ass nun emol esou.

Et ass virdru richteg gesot ginn: „Hei handelt et sech net ëm eng Science exacte.“ An et ass och munch Emmessenspillraum dodran. Learning by doing a sech virsiichteg eruntaaschten. Dat kann een net alles an Texter erakleeden, och wa mer elo weiderfuere. Ech mengen, et wäert ni méiglech sinn, all Detailer an deem Text, an Texter eranzesetzen. Et muss een heiansdo och Vertrauen hunn an déi Leit, déi um Terrain sinn, sief dat d'Direktioun vun der Santé, wou ech muss soen, dass den Direkter vun der Santé eis hei wäitgeeënd zur Säit stoung, oder déi Professionell, d'Dokteren, d'Fleegepersonal, d'Leit vun den Inspektioun-nen. Et muss een deenen och kënne vertrauen, dass se hir Aarbecht maachen, esou wéi se se joran, joraus no deene professionelle Qualitëiten, déi se hunn, maachen.

Selbstverständlech muss se kadréiert ginn. Mee mir kënnen déi heiten Approchen ni esou kadréieren, dass alles op Komma a Punkt ge-reegelt ass. Et geet einfach net! Et geet einfach net! Et ass grad, ewéi wann een engem Dokter genee géif virschreien, wat e bis op dee leschten Dibbelche bei engem Problem, deem optaucht, misst maachen. Ech mengen, do kënnt et och op d'Fangerspëtzegefill un. An ech mengen, dat ass an deene leschte Jore jo gewise ginn.

Zur gudder Lescht, fir komplett ze sinn, bleift ze erwänen, dass de Projet de loi och eng Aus-namereegelung virgesäit, wat de Fonctione-ment vum Staatsrot ugeet. Dat erlaabt dem Staatsrot an dësen exzeptionellen Zäiten, vläicht och wann an Zukunft nach eng Kéier eppes Änlechens virkënn, och ze funktionéieren an decisiousfäeg ze sinn, wa seng Memberen iwwer en elektronische Wee oder soss iwwer Telefon oder Videokonferenz zougenschalt ginn.

Och en Exempel, wou mer kënnen iwwerleeë bei eis an der Chamber, fir all Méiglechkeeten, all Spillraum vun deenen elektronische Medien ze notzen, wann eis wierklech eng Kéier den Himmel op de Kapp fällt an net nëmmen d'Leit do-bausse vun enger Epidemie getraff wären, mee beispillsweis och Leit aus der Chamber-oder d'Leit aus der Regierung.

Genee ewéi de Projet de loi 7606 ass och d'Ge-setz, dat aus dem Projet de loi 7607 ervirgeet, limitéiert, wat d'Durée ugeet: ee Mount. De

Grond ass dee selwechten: well d'Mesuren exzeptionell Mesurë sinn, déi eng Aschränkung vun der Fräiheet bedeuten. An et ass duerfir wichteg, dass déi verschidde Moosnamen ëm-mer nees virum Hannergrond vun der Entwéck-lung vun der Situatioun nei kënnen gekuckt ginn, ob se nach richteg sinn, ob ee méi wäit an d'Libertéit ka goen oder, wat mer eis alle-guer net wënschen, wann eng zweet Well géif kommen, no méi strikte Krittäre sech misst orientéieren.

Dat wënsche mer eis alleguer net! A fir dat nach eng Kéier ze widderhuelen, wat e puer-mol hei gesot ginn ass: „Dat hängt vun eis of.“ An enger Zäit, wou et kee Medikament, kee Vaccin géint de Virus gëtt, ass déi werksaamst Waff géint de Virus de Mënsch selwer, deen en-tweeder Verantwortung iwwerhëlt oder dem Virus eng Flank weist an em et erlaabt, erëm ze attackéieren. Dat wëlle mer net. An duerfir muss mer Verantwortung iwwerhuelen.

Dat gesot, ginn ech och den Accord vun der LSAP-Fraktioun an ech soen lech Merci, dass Der mer nogelauschert hutt.

Merci!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci vill-mools, Här Di Bartolomeo. Als éischte Riedner ass den honorabelen Här Jean-Marie Halsdorf agedroen. Här Halsdorf, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Jean-Marie Halsdorf (CSV).** - Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegeen, fir d'alleréischte wëll ech, wéi dat hei eng Tradi-tioun ass, am Ufank vu menger Ried dem Rapporteur, dem Här Mars Di Bartolomeo, Merci soe fir säi mëndleche Rapport elo an och dee schrëftleche Rapport, dee mer zougestallt krute virun e puer Deeg.

Wann een hei intervenéiert, dann ass dat sécherlech an der Komplementaritéit vun deem Gesetz, dat mer virdru elo grad gestëmmt hunn, well déi zwee si ganz schwéier vuneneen ze trennen. A wann et jo bei deenen zwee Ge-setzer drëm geet, fir d'Ustieche vum Virus, dass dat den haapt Mot d'ordre ass - mir wëlle jo verhënnern, dass mer ugestach ginn, dass mer keng zweet richteg Pandemie kréien -, da wësse mer och, dass et dem Virus egal ass, wou en ee kontaminéiert oder wou en een ustécht, wou en zouschlëit, ob dat an engem Café ass, ob dat am Sëtzen ass oder soss enzwousch. Dem Virus ass et och egal, ob dat wirt-schaftlech Aktivitéite sinn oder esou.

A wann een dat justement mat deem Brëll kuckt, da kann ee méi wäit goe wéi dat, wat de Mars Di Bartolomeo elo grad als Rapporteur gesot huet, an zwar zesummen diskutéieren. Et hätt ee kënnen ee Gesetz maachen, ee ge-samtjuristische Kader. An dat wär a mengen Ae méi logesch gewiescht. D'ailleurs muss ech soen, dass d'Madamm Gesondheitsministesch, d'Madamm Lenert, och an enger Kommis-siounssitzung souguer selwer gesot huet, dass et sënnvoll gewiescht wier, nëmmen ee Gesetz hei ze maachen. Bon, elo hu mer zwee Texter. Wéi et ugaangen ass, et war Mëtt Mee, mengen ech - den 13. Mee huet d'Madamm Minister, d'Gesondheitsministesch, dann deem Text proposéiert -, do huet d'Opposition dës Texter gänzelech ofgeleent. A 14 Deeg drop sinn déi zwéin Texter da komm.

Et ass de Moien och scho gesot ginn, virdru, den 8. Juni war eng éischt Serie vun Amende-menter, den 12. Juni eng zweet. Dat ass also, wéi et ofgelaf ass. Mee well mer elo déi zwee Gesetzer hunn: An deem hei Gesetz hu mer jo dann e juristesche Kader, fir Moosnamen ze huelen, fir d'Verbreedung vum Virus anzedäm-men oder ze stoppe bei wirtschaftlechen Aktivi-tëiten oder bei Anstalten, also Infrastrukturen, déi Leit empfänken.

Da war ee scho verwonnert, wann een deem éischten Text gesinn huet, dass am Chapitre 2 „Activités économiques et accueillant un pu-blic“, et war den original Artikel 2, als éischte Punkt stoung: „D'Spillplaz sinn zou.“ Dat ass jo sécherlech keng wirtschaftlech Aktivitéit. A wëssend, dass schonn deemools vill Leit dës Decisioun net verstanen hunn, ëmsou mander nach, well déizäit war et méiglech, dass d'Schoulklasse mat hire Schoulmeeschte-ren oder Schoulmeeschterinne respektiv d'Mai-son-relaisen a Gruppe konnten déi selwecht Plazen, Spillplaz benotzen an d'Eltere mat hire Kanner net. An eebe justement an där ganzer Diskussioun hat jo dann och d'CSV den 9. Juni hei eng Motioun hannerluecht, fir dass eeben d'Spillplaz sollen opgoen. Déi ass awer vun der Majoritéit ofgeleent ginn. Wat jo oft esou ass, wéi et eeben ass.

A wat da méi speziell ass, dat ass, deem Dag drop, den 10. Juni, huet déi selwecht Regie-rung, wou d'Majoritéitspartei jo dann an engem Boot setzen, déi mécht dann d'Spill-plazen op. An duerfir hat ech och fonnt, an

engem gudde Mateneen hätt een och kënnen déi Motioun hei an der Chamber stëmmen an net sech dergéint ausschwätzen. Mee dat ass nun eeben esou. An domat muss mer liewen.

Mir hunn och den Artikel 5, deen de Rapporteur och elo grad ugeschwat huet, wou de Staatsrot nei opgestallt gëtt, wou en elektro-nesch Moyene kritt an och Telekommunika-tiounsmoyenen, fir seng Avisen unzehuelen an d'Pleniëren iwwert dës Weeër ze maachen. Dat ass och en Artikel, deen net vill mat Wirtschaft ze dinn huet. Dat mécht awer Sënn, dass deen an dësem Gesetz steet.

Mee wann ech dann den Artikel 1 huelen, wou et ëm Sportsaktivitéite geet an de physische Kontakt, do ass et scho méi schwéier, fir e Lien mat der Wirtschaft ze maachen, well et geet jo am Fong geholl ëm Spëtzesportler, déi vum COSL proposéiert ginn, an ëm Sportler bei Akti-vitéiten am Sportslycée. D'Kompetitiounen, déi sinn ausgeschloss. Do wär e wirtschaftle-chen Hannergrond gewiescht. Dat hu mer jo zum Beispill an Däitschland, an England, wou wirtschaftlech Interessen am Vierdergrond stinn, wou nees däerf zum Beispill Fussball ge-spillt ginn. Dat Eenzezt, wat mer duerch dësen Artikel wëssen, dat ass, wat och am Staatsrot sengem Avis steet, dass Tennis, Lichtathleetik a Golf erlaabt sinn, Fussball, Rugby an Art-mar-tiale si verbueden. Bon.

Dann hu mer deen zweete Paragraf vun deem Artikel 1, do gëtt jo da preziséiert, dass bei kul-turellen Aktivitéite just déi professionell Acteu-ren däerfe physisch Kontakter hunn. Do gëtt et ee Lien mat der Wirtschaft, jo, well hannen-drun hängt jo déi ganz Problematik vun den Theateren, vun den Danzspektakelen a vun de Filmer, d'Filmindustrie. Dat mécht Sënn, dass dat kloer ass. Da weess een och, wat do méiglech ass a wat net méiglech ass.

Wat awer hei nach net kloer ass, dat ass dee Règlement grand-ducal, dee soll an deem Kontext kommen. De Staatsrot hat jo a sengem Avis vum 16. Juni gesot, dass esou e Règlement grand-ducal sollt opgestallt ginn. Ech hunn awer nogekuckt. Am Regierungsrot vum 19. Juni ass, laut Résumé des travaux, awer kee Rè-glement grand-ducal an déi Richtung geholl ginn.

(M. Mars Di Bartolomeo prend la prési-dence.)

Dat selwecht gëllt herno, wou ech och nach drop ze schwätze kommen, fir en zweete Règlement grand-ducal, deen och an dësem Gesetz steet.

Iwwerhaupt, wann ech déi eenzel Punkte kucken an den Text, dee mer hunn, wou am Rapport steet: « À la différence du projet de loi précité », dat ass dann deen, dee mer elo grad gestëmmt hunn, also d'Covid-1-Gesetz, « le présent projet de loi vise à créer le cadre juri-dique se rapportant aux mesures à prendre à l'égard des activités économiques et des éta-blislements recevant du public afin de limiter la propagation du Covid-19 », gesinn ech awer wierklech kee roudé Fuedem, deen deem Prin-zip wierklech vun hanne bis vir géif gerecht ginn.

Mir hu vill Punkten diskutéiert. Ech wollt op e puer Punkten, déi spezifesch si fir dës Gesetz, agoen. Ech wollt awer och ervirsträichen, dass de Staatsrot hei eng ganz gutt Aarbecht ge-maach huet. Net, well en dräi Opposition-for-melle gemaach huet, mee well e wierklech méi wéi en Toilettage vum Text gemaach huet. Grouss Deeler vun Gesetz sinn nei geschriwwé ginn. En huet d'Gesetz vereinfacht an en huet méi Kohärenz mat erabuecht. Mee wat muss ee soen? Dee konnt och leider nëmmen op deem Text schaffen, dee virun em louch. Bon.

En huet d'Fuerderung gestallt, zum Beispill, deen éischten original Artikel 1, fir deen ze sträichen, well e seet, den Inhalt, dee wär net normativ an et sollt een dësen Inhalt dann eeben an den Exposé des motifs schreien. Dat selwecht huet e gesot bei de Referenzen, déi gemaach goufe fir sportlech a kulturell Akti-vitéiten. Do hätt en eng Opposition formelle gemaach. An ech mengen, wann een esou Saa-chen an engem Avis liest, da stellt ee sech awer Froen iwwert d'Qualitéit vun engem Gesetz. Mee ech wollt déi Beispiller do awer ginn.

Ech kann och nach e puer aner Beispiller ginn aus dem Gesetz, déi spezifesch sinn, déi Froen opwerfen a wou et net kloer ass.

Dat éischt, et ass schonn ugeschwat ginn, d'Distanz beim Opstelle vun den Dësch, wou 1,50 Meter als Minimum gëllt, fir eppes ze ies-sen oder eppes ze drénken. Firwat bei dëser Distanz - ech hat dat och an der Kommissioun gefrot - 1,50 Meter? Firwat da soss am grouse Ganzen ëmmer zwee Meter? Firwat net gene-rell 1,50 Meter? Dat wier vläicht besser do-baussen ze verstoën, well dat esou an aneren europäesche Länner ass. Mee do konnt keen alenke bei der Regierung. An dat bréngt eng gewësse Konfusioun, dat ass ganz kloer.

Well, wann dës Gesetz eis jo soll am Deconfi-nement begleeten, an et setzt jo op eng res-ponsabel Haltung vun eise Matbienger, ëmsou méi, an dat ass elo grad ugeschwat ginn, am private Beräich keng Limitéit méi do sinn, wiwill Leit kënnen beienee kommen, an déi administra-tiv Strofe sech och just op verschidde Reegelen am Restauratiounsberäich an op d'Spärstonn beschränken, ass et wichteg, dass d'Leit ver-stinn, wat geschitt, an dass se sech responsabel behuelen.

Grad déi Spärstonn, déi mer hunn, mat zwielef Auer. Et muss owes also um zwielef opgehalé ginn, net um eng Auer. Ech hunn elo gelies dë-ser Deeg, dass an Däitschland, spezifesch a Bayern, de Verwaltungsgerichtshaff déi virge-zunne Spärstonn an der Gastronomie gekippt huet. Mir wäerten och herno hei eng Motioun als CSV - de Laurent Mosar wäert dat maachen - abréngen, fir déi Diskussioun nach eng Kéier ze féieren iwwert déi Spärstonn a fir déi eventuell och hei am Land opzehiewen. Da wësst Der, wat nach kënnt.

Dann zum Restauratiounsberäich. Do ass et esou, dass am Text steet: « ne sont admises que des places assises », fir ze bestrofen. Also et muss ee setzen. Mee et steet keng Distanz der-bäi, soudass et wierklech keck ass, sou géife se zu Gréiwemaacher soen, dass d'Distanz net strofbar ass. Et muss ee just setzen. D'Polizei an d'Douane kënnen also näischt maachen, wann d'Dësch net esou stinn, ewéi et hei propo-séiert gëtt, well et keng Strof dorop gëtt. An ech erwaarde mer och dann do vun alle Säiten eng gewësse Vernunft an dass och mat Ae-mooss gehandelt gëtt, well et steet munches um Spill bei eise Restaurateuren.

Wat awer dann opfällt, wann een dat da kuckt mat deem anere Gesetz, do stinn zwee Meter dran. An déi si strofbar, wa méi wéi 20 Leit bei engem Rassemblement an engem Sall sinn. An déi hei 1,50 Meter sinn net strofbar. Dat sinn awer a mengen Aen deux poids et deux me-sures. Bon.

Eng aner Fro, déi sech och stellt bei den Horeca-Reegelen, dat ass: Wou hält eng Terrass op? Mir hunn dat och laang a vill an der Kom-missiou diskutéiert. Mee wann d'Leit niesen-drustinn a sech zummefannen, gëllen dann déi Reegelen och fir si, déi op der Terrass gël-len, déi zum Etablissement gehéiert? Dat ass problematesch an dat ass net kloer.

Tatsaach ass, an ech hunn et selwer hei an der Stad gesinn, dass vill Leit virun den Diere sti vun de Cafëen, an dat och owes méi spët, a spéider Nuecht, déi do da consomméieren. An do gëtt et dann och nees Iwwerschnedunge mat deem Gesetz, wat mer elo grad gestëmmt hunn iwwert d'Personnes physiques, wou juste-ment d'Rassemblement erwäant ginn ouni kloer Definitiouen. An dat mécht d'Saach sé-cherlech net méi kloer. Duerfir stellt sech d'Fro: Wat ass de Statut vun deene Leit, déi nieft den Terrasse stinn? Spillt bei deene Leit zum Beispill d'Spärstonn? Wann déi sech Gedrénks huelen, wann déi consomméieren, kënnen déi dat maachen? Wéi sinn do d'Reegelen? Dat ass a mengen Aen net kloer. An et wär awer net schlecht, wann d'Leit géife verstoën, wéi et ass a wéi et net ass.

De Confinement kann nëmme gutt fonctionéieren, wann eis Matbienger wierklech diszipli-néiert matmaachen. Dat hu se gemaach. An esou muss et och si fir den Deconfinement. Do mussen d'Leit eng Hand mat upaken, soss geet et d'Baach eran.

Een anere Punkt, deen diskutéiert gouf iwwert déi Horeca-Reegel, well mir hu vill doriwwer geschwat, dat ass deen: Wou spillen dës Reege-len? A wéi engem Etablissement? An deem Kontext si mer séier vu véier Leit op engem Dësch op zéng Leit eropgefuert, ouni Erklärung. Firwat zéng Leit? Firwat net zwielef? Nun, mir hunn der eeben elo zéng geholl. Mee wat wierklech luewenswäert war, dat ass fir d'Eta-blissementer, wou lessen a Gedrénks erlaabt sinn, fir do « tout lieu où une restauration occa-sionnelle peut être offerte » bäizesetzen. Sou kréien d'Traiteurs, d'Wënzer an d'Strukturen am ländleche Raum och d'Méiglechkeet oder Reegele fir ze funktionéieren. Dat war eng gutt Saach.

Mee zum Beispill gëllen dës Reegelen dann och bei Gemengegebaier? Oder si Gemengege-baier, wann do consomméiert gëtt, Buvetten oder soss Strukturen, wou lessen a Gedrénks zerwéiert gëtt, sinn dat Débits de boissons ou tout autre lieu de restauration? Well se jo am Fong geholl a Gemengenhand sinn. Et géif mech nawell interesséieren, wann d'Ministesch eis herno kéint soen, ob d'Gemengegebaier drënnerfalen.

Een anere Punkt, deen och ganz kontrovers diskutéiert gouf, dat waren d'Foiren an d'Salonen, wou gesot ginn ass: « Les foires et salons sont interdits, sauf s'ils sont organisés en plein air. » An dann ass gesot ginn, wa keng zwee Meter méiglech sinn, ass de Mask obligatoresch. An da steet nach hannendrun: „Les dispositions de l'alinéa 2“, also dat heescht fir de Mask an déi zwee Meter, déi géifen och ziele fir d'Mäert. Mee et steet net do, dass d'Mäert verbuede wären, soudass mer eng komesch Situatioun hei kréien, well op där enger Säit kënnen d'Mäert ..., Foiren a Salonen, déi kënnen do-bausse gemaach ginn, Mäert och, an dobanne kënnen just Mäert gemaach ginn. Dat ass eng komesch Saach.

An duerfir, wann een da seet: „Ech maachen elo e Wäimaart“, oder „Ech maachen eng Wäifoire“, de Wäimaart, dee kéint jo da stattfannen, an d'Wäifoire, déi kéint net stattfannen. An iwwerhaapt, hunn ech am Rapport gesinn op der Säit 7, do steet: « L'autorisation de foires et marchés pour autant qu'ils sont organisés en plein air », dat ass e Feeler, et misst do sinn: « L'autorisation de foires et salons pour autant qu'ils sont organisés en plein air ». Wéi gesot, do ass eng gewësse Konfusioun. An do wär et net schlecht gewiescht, wann een eng Definitioun kritt hätt: Wat ass eng Foire a wat ass e Salon?

Een anere Punkt, deen och diskutéiert ginn ass, ass dee vun den Diskoen. Mir hate gefrot an der éischter Sitzung: Sinn Diskoen erlaabt? An dat kënnt kloer an d'Gesetz stoen: Si sinn net erlaabt. Mee wéi ass et dann zum Beispill, wann elo e Café mat engem DJ owes Musek mécht, ass dat eng Disko? Oder wéi ass et, wann en Thé dansant stattfënnt, deen zwar dann net mëttes ass, wéi et Usus ass, mee owes, wann also och do Leit sinn, déi zesummekommen, wéi eng Reegele spillen do? A wéi kann een dat organisieren? Ass dat méiglech? Ass dat net méiglech? Ass dat e Rassemblement? Ass dat kee Rassemblement? Dat ass fir mech och net kloer.

Een anere Punkt, deen ech och speziell fannen, dat ass deen, Dir hutt deen, de Staatsrot hat dee geschriwwen, d'„établissements proposant des activités de jeux à l'intérieur“. Do ass et elo esou, dass, wann ee méi wéi sechs Joer huet, de Mask obligatoresch ass. Dat heescht dann awer och op Lëtzebuergesch, dass, wann een an engem Raum ass an et spillt ee mengewege Keelen oder et spillt ee Bowling, da muss een dat mat engem Mask maachen. Dat ass awer e bësse komesch, well et ass kee Mënsch wäit a breet. Mee dat Gesetz seet, wann Dir Keele spillt an Dir spillt Bowling, mussst Der e Mask unhunn, wann Der dat macht. Ech fannen dat och speziell. Gutt.

Dann en Artikel iwwert d'„désinfection des moyens collectifs de transport de personnes et des moyens de transport de marchandises“, do ass vill diskutéiert ginn, effektiv wa Leit sech kontaminéieren, wéi et mat der Verwaltung vun den Donnéeë wär. Wat ass effentlechen Transport? Wat ass privaten Transport? An esou weider. Mee do soll jo e Règlement grand-ducal kommen. Deen ass och nach net do. An ech si gespaant, wat do drasteet, well deen ass jo geholl gi vum Staatsrot. Oder et ass gesot gi vum Staatsrot, et sollt een esou een huelen, fir eebe reglementaresch ze fixéieren, wéi eng Schutzmoosname geholl ginn an esou weider, well soss wär eng Opposition formelle komm.

An da komme mer un d'Kapitel vun den administrativen Strofen. Ech mengen, do ass méi Kohärenz erakomm. Wann administrativ Strofen ubruecht sinn, wat de Staatsrot seet a wat ech och mengen, da geet och en OPA, also en Officier de police administrative duer, mir brauche keen OPJ. Gutt.

Wann ech d'Gesetz elo global kucken, muss ech soen: Et sinn Aktivitéiten dran, anerer sinn net dran. Wéi eng sinn dann elo déi, déi net dra sinn, sinn déi erlaabt oder wéi ass dat? Ech weess et net. Et ass och schwéier ze soen. Dat Eenzegt, wat ech weess, an dat ass jo och elo hei diskutéiert ginn, elo nach kierzelech, dass d'Lessons learned musse méi afléissen. Dat heescht, op d'mannst an der Kommunikatioun a vläicht och an den Texten, dass een de Leit seet, wat d'Standard sinn an esou weider, dass ee besser kommuniquéiert, fir dass déi Optiounen, déi een hält, besser verstane ginn. Well esou kënnen d'Leit da besser verstoen, fir wat mer dat esou maachen oder firwat d'Regierung dat esou mécht an net anescht mécht.

Well, ech kann als Beispill déi kuerzfristeg Normaliséierung am Schoulwiesen huelen, wou op eng kéier 14 Deeg laang sollt eng gewëssen Normalitéit nees an d'Schoulklasse kommen. Do ass eng grouss Diskussioun dobaussen!

D'Leit gesi keng nei objektiv Elementer um Dësch leien, déi dëst am Fong geholl fuerderen oder net fuerderen. An duerfir ass et gutt a wichtig, wa mer do géifen an Zukunft richtig qualitativ a quantitativ Elementer kréien an déi virlelend nächst Texten, déi wäerte kommen, an dass déi wëssenschaftlech Basis vun där Modaliséierung, déi elo ugeschwat ginn ass, dass déi dann um Dësch läit an dass ee weess, wéi dat Ganz opgestallt ginn ass.

Eng aner Fro, déi sech opdrängt, ass déi, dat hei Gesetz ass gemaach gi mat enger exklusiver Santéapproche, mat enger sanitärer Approche. An d'Fro, déi sech hei stellt: Hätt een net missen och à titre subsidiaire e bësse sozial a psychologesch Consideratiounen afléisse loosse? Ass dat net méiglech? Wa se net am Text sinn, misst se op d'mannst an der Kommunikatioun sinn. Dat schéngt mer wichtig ze si fir en zukünfteg Gesetz. Well dat heiten dauert jo nëmmen ee Mount, maximal, an da kréie mer jo en neit. Bon.

Dëst Gesetz setzt jo dann am Deconfinement op d'Esgeverantwortung vun de Leit. Ech hunn et scho gesot: Am Privatberäich gëtt et keng Limitéit méi. Dee gëtt total opgemaach. An do ass et geféierlech, dass do eng Aart, géif ech bal soen, Banaliséierung, eng Aart Banaliséierung géif komme vun der Situatioun, dass d'Leit net méi oppassen, e bëssen nom Motto: „Wat ech net gesinn, dat gëtt et net.“ An da kréie mer eng Katastroph. Duerfir ass et elo wichtig bei deenen nächste Schrëtt, déi geholl ginn, dass kloer erkläert gëtt, dass dat, wat gemaach gëtt, novollzéibar war, dass dat verhältnisméisseg ass, dass et rasonabel ass an net iwwerdrivwe gëtt.

An duerfir brauche mer och Referenzen. An déi eenzeg Referenz, déi de Moment geholl gëtt, ass d'Zuel vun den Infizierten. Dat geet a mengen Aen net duer. Mir brauchen eng richtig Basis, och wann déi vläicht net visibel ass. Déi muss kommen. An do kann ech mech nëmmen deem ralliieren, wat den Här Claude Wiseler och virdu gesot huet.

Duerfir wëll ech ofschléissend Follgendes soen: Dee virleenden Text huet eng maximal Liebensdauer vun engem Mount. An dat ass an deem Fall wierkelech eng gutt Saach, well esou schnell en nogebesserten Text bruecht ka ginn, deen eebe justement de besteëenden Insuffisancé Rechnung dréit. An dee kann dann op de legislativen Instanzewege geschéckt ginn. Dann hu mer eng besser Situatioun.

Wat mir brauchen, ass ee kohärenten, ee kloeren Text. Mir brauche kloer Definitivene vu Begräfer a kloer a kohärent Reegelen. An deen Text, dee kann nëmme gutt sinn, wann d'Leit deen och verstinn. Dat ass fir mech dee wichtigste Saz. An ech mengen, mir hunn eis gutt Situatioun dem Verhale vun de Leit ze verdanken. Dat wësse mer alleguerten heibannen. Mee mat deem Text wëssen d'Leit net méi, wat si dierfen oder net dierfe maachen. Duerfir, op Basis vun deem Text ass et leider net méiglech, deen Text hei ze ënnerstëtzen an deen da mat lech zesumme positiv ze stëmmen.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance.* - Merci och dem Här Halsdorf. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Gilles Baum (DP).** - Merci, Här President, a merci dem honorabele Rapporteur, dem Här Di Bartolomeo, deen eis déi verschidde Restriktiounen an Obligatiounen am Detail erkläert huet an deene verschiddene Secteuren. Dat erlaabt mir et, mech méi kuerzze faassen.

D'Iddi an de Rasonement hannendru si jo identesch wéi déi vum Projet de loi virdrun. D'Esgeverantwortung vun de Leit réckelt nees an de Fokus, réckelt nees an de Mëttelpunkt.

Kolleeginnen a Kolleegen, jo, mir hu virun dräi Méint eng nei Realitéit kennegeléiert: d'Realitéit vum Lockdown. Eng Realitéit, déi eis bis dohinner komplett friem war. Vun haut op muer war et eis net méi méiglech, mat Kolleegen an de Restaurant iessen ze goen. Et war net méi méiglech, op e Concert ze goen. Et war net méi méiglech, sonndes op e Fussballsmatch ze goen. A mir sinn eis dem Wäert vu villem bewosst ginn, wat eis bis dohinner selbstverständlech geschéngt huet.

Mee et huet natierlech verschidde Leit besonnesch haart getraff. Fir verschidde Leit war et wierkelech e Stach an d'Häerz. Ech denken do un d'Restaurateuren, un déi Leit, déi e Café bedreiwen, d'Commerçanten, d'Fräiberuffler, déi hiert ganz Erspueres an hir ganz Energie an en Etablissement gestach hunn. Ech denken och un d'Elittesportler, déi aus hirem Hobby eng professionell Karriär gemaach hunn. An ech denken un déi Kulturschafend, déi op dat wonnerbaart Gefill hu misse verzichten, wann

de Ridde opgeet an et steet een am Scheinwerferlicht virun dem Publikum.

All dës Leit droen natierlech keng Schold um Coronavirus an hunn awer hir Diere bis op Weideres missen zoumaachen. Ech ka mer virstellen, dass et fir ganz vill vun hinnen net nëmmen ekonomesch schwéier war ze verkaaften, mee och mënschlech. Et kritt een den Teppich ënnert de Feiss ewechgezunn a vun haut op muer muss een op eemol onverschëlt ëm seng Existenz fäerten a kämpfen.

D'Regierung, a besonnesch hei de Mëttelstandsmister Lex Delles an de Finanzminister Pierre Gramegna, hu séier den Escht vun der Situatioun erkannt a stounge mat Direkthëlfe bereet. Ech zielen net nach eng kéier alleguer d'Mesuren op, mee et ware substanzuell Aiden. An de Montant vum Lëtzebuergger Stabilitéitspak an Héicht vu ronn zéng Milliarde schwätzt fir sech.

Dës Finanzsprëtzen hu Liquiditéiten an d'Betriber bruecht an hu gehollef, déi lafend Käschten ze decken. Zesumme mam Chômage partiel huet dat ville Betriber gehollef, de Kapp iwwer Waasser ze halen.

Kolleeginnen a Kolleegen, de Shutdown bei eis am Land war net schéin. Fir kee vun eis. An och fir kee vun hinnen. An awer war et absolut noutwendeg. Ech wëll op dëser Plaz nach eng kéier jiddwer Eenzelne Merci soen. Mat Ausdauer a Courage a Versteesdemech hu si och alleguerten hiren Deel derzou bäigedroen, dass mer elo dostinn, wou mer stinn. D'Andeale vun der Exitstrategie a verschidde Phasen huet sech och als goldrichteg erweisen. Dat beweisen déi rezent Infektiounszeulen. De Lëtzebuergger Wee war dee richteg Wee!

Mëttlerweil sinn d'Commercen, d'Caféen, d'Restauranten nees op. Eist Land ass erëm mat Liewe gefëllt. D'Terrassen an der Stad fëlle sech. D'Terrasse laanscht d'Musel sinn och erëm gutt besicht. Dat gutt Wieder, wat mir hoffentlech am Summer erwaarde kënnen, mécht och den Deconfinement am Horeca-Secteur weesentlech méi einfach.

Well dobaussen d'Sécherheidsdistanze besser agehale ginn, kënnen och vill Aktivitéiten erëm no bause verluecht ginn, niewent sportlechen a kulturellen Aktivitéiten och nees Foiren, Salonen. Déi Saache kënnen erëm dobaussen ofgehale ginn. De Moment gëllen awer nach weiderhin déi sanitär Sécherheitsmesuren, d'Geste-barriären, well, an dat kann een net oft genuch betounen, de Virus ass nach ëmmer en Deel vun eise Liewen, ob mir dat wëllen oder net. Ech hunn awer groust Vertrauen, dass déi meescht Leit, déi allermeescht Leit sech wäerten un d'Mesuren halen.

Well bei all Aschnëtt an eis Fräiheete musse mir ofweien, ob d'Restriktiounen nach gerechtfertegt sinn oder net. Och bei deem Projet si mir als DP der Meinung, dass mer déi Mesuren zu deem Moment nach brauchen.

Mir alleguer hu bis elo responsabel gehandelt, soss wären déi Lockerungen, déi mer duerchgezunn hunn, net méiglech gewiescht. Loost eis de Summer genéissen, bei enger Vakanz doheim! Loost eis eis Betriber, eis Veräiner an eis Kënschtler ënnerstëtzen!

Ech ginn heimat den Accord vun der DP-Fraktioun zum virleenden Text.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance.* - Merci dem Här Baum. An nächst ageschriwwene Riednerin ass d'Madamm Josée Lorsché. Madamm Lorsché, Dir hutt d'Wuert.

► **Mme Josée Lorsché (déi gréng).** - Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, bei deem Projet de loi geet et jo, grad wéi bei deem vj virdrun, drëms, eng Rei Moosnamen, déi am État de crise decidéiert gi sinn, souzesoe fir ee Mount an d'Verlängerung ze schécken, wou ech scho beim Sport ukomm sinn, zumindest mat der Terminologie.

Méi speziell geet et hei ëm d'Reegelen, déi iwwerall do respektéiert musse ginn, wou d'Mënsche sech zu kulturellen, sportlechen oder Fräizäitzwecker zesummefannen, dëst op effentlech zougängleche Plazen, sief et, fir mat der Famill oder de Frënn zesummenzekommen, sief et, fir hire jeeweilegen Aktivitéiten nozekommen oder un engem Evenement deelzehuelen. Alles dat also, wat eis Gesellschaft zesummenhält, wat eist Liewe beräichert, de sozialen a kulturellen Zesummenhalt stäerkt a wat eis geeschteg a kierperlech fit hält.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, bei deem Projet de loi huelen ech net esou wäit aus wéi bei deem virdrun. Ech kommen awer nach eemol zrëck op d'Motioun, déi ech beim Projet de loi 7606 virdrun deposéiert hunn an déi sech och op dëse Projet de loi bezitt. Se invitéiert d'Regierung, kuerzfristeg eng Evaluatioun vun de Reegele virzehuelen, fir der Evolutioun um Niveau vun den Infektiounszeule Rechnung ze

droen an d'Gesetzter eventuell entspreichend unzepassen.

Ee Volet, dee mer hei besonnesch wichtig schéngt, an ech mengen, et ass een, dee mer e bësse méi genee ënnert d'Lupp huele mussen, dat ass deen, dee sech op d'Kultur bezitt. Et geet ëm de Beräich vun der Kultur, wou ech awer fir d'éischt der Madamm Minister Sam Tanson e grouse Merci wëllt ausdrécke fir all déi Ennerstëtzen, déi de Kultursecteur am Laf vun de leschte Wochen a Méint zougessprach kritt huet. Si sinn an der Kris net vergiess ginn an duerfir all Respekt!

Ech wëll just eng weesentlech Fro opwerfen, déi sech méi speziell op Theater-, Film- an Danzproduktiounen bezitt, déi vläicht hei awer riskéieren, net kënnen virbereet oder realiséiert ze ginn. Ech erkläre mech. Dëse Projet de loi gesäit jo vir, dass Kierperkontakt tëscht de Schauspiller an Dänzer nëmmen dann erlaabt ass, wann et sech ëm professionell Schauspiller oder ëm professionell Dänzer handelt. Dës Dispositioun ass ganz verständlech, well se sech eigentlech un de Sport alignéiert, wou just d'Elittesportler vum COSL respektiv d'Schüler vum Sportslycée d'Recht op Kierperkontakt hu bei der Ausübung vun hirem Sportaart. Well een dës Sportler an engem gewëssene Mooss mat Professionelle vergläiche kann, ass also fir eng gewësse Kohärenz mam Kultursecteur gesuergt.

Op där anerer Säit muss een dann awer bedenken, dass virun allem am Theater an am Film, mee warscheinlech och am Danzsecteur vill Leit aktiv sinn, déi d'Schaupillerei oder Danz als Nieweschäftegung ausüben, nieft hirem eigentleche Beruff. Dat heescht, eng ganz Rei Leit spillen zu Lëtzebuerg Theater, sti virun der Kamera oder tanzen, ouni professionell ze sinn. D'Resultat ass, dass souzesoen all Produktioun oder bal all Produktioun mat engem Mix vu professionellen an net professionellen Acteuren oder Dänzer besat ass. Wann een da weess, dass Kierperkontakt zum Schauspill gehéiert wéi den Amen zum Gebiet, da weess een och, dass de Verbuert vu physeschem Kontakt tëscht Netprofessionelle ganz Produktiounen riskéiert, op d'Spill ze setzen.

Dir Dammen an Dir Hären, ech denken, et wär derwäert, dës Thematik zesumme mat der ASPRO, der Association luxembourgeoise des professionnels du spectacle vivant, a mat anere Partner aus dem Kultursecteur méi genee ze analyséieren an ze iwwerleeën, ob effektiv weiderhin en Ennerscheid soll gemaach ginn tëscht professionellen an net professionellen Acteuren oder Dänzer.

Dëst och opgrond vun der Tatsaach, dass an engem Theaterstéck oder enger Filmzeen ëmmer nëmmen e Grappvoll Leit op der Bün oder virun der Kamera stinn. Ech denken, beim Danz ass déi Problematik e bësse méi grouss, well d'Dänzer oft zu vill méi zesummen tanzen. De Problem vun engem ongeschützte grouse Rassemblement muss op alle Fall matconsideréiert ginn an deem Kontext, wuel wëssend, dass och d'Reegelen am Zuschauer-raum musse respektéiert ginn.

Wat dann de Sport ugeet, Dir Dammen an Dir Hären, hoffen ech natierlech, dass déi niddreg Infektiounszeulen et erlabe wäerten, den Deconfinement weiderhi bäizebehalen am selwechte Rhythmus, wéi en ugefaangen huet. Emmerhin huet de Sport eng wichteg preventiv a gesondheetserhalend Funktioun, déi a Covidzäiten net ënnerschatzt sollt ginn.

Domat fuerderen ech ganz sécher net, dass Etappen iwwerspronge musse ginn. Well och bei deem Projet de loi befanne mer eis am sougenannte Preventiounsparadox. Dëse Paradox bezitt sech allerdéngs net nëmmen op de Sport, op d'Kultur oder den Horeca-Secteur an all déi aner, mee op sämtlech Secteuren, déi gereegelt gi mat eise Gesetzter. Schafe mer all d'Reegelen of, riskéiere mer eng zweet Well, bleiwe mer virsiichteg an halen d'Moosname bäi, fanne Verschiddener se iwwerdrivwen an déi Responsabel kréie Streech! Mat deem Dilemma ass d'Politik bei all Kris konfrontéiert. Se muss ofweien an Decisiounen huelen.

Datt et bis haut déi richtig Decisiounen waren, Dir Dammen an Dir Hären, weist sech an den niddregen Infektiounszeulen. Et weist sech awer och an den Zuele vum Statec zur Iwwerstierflechkeet, déi ganz sécher méi héich géife leien, wann d'Regierung déi falsch Decisiounen oder guer keng Decisiounen geholl hätt, just fir sech bei Eenzelne beléift ze maachen. Als Chamber si mir elo mat am Boot. An ech sinn iwwerzeegt, dass mir an Zukunft zesumme mat der Regierung déi richtig Decisiounen wäerten huelen, fir Mënscheliwwen ze schützen an eng zweet Well ze verhënneren. Dat muss eist Zil bleiwen.

Domat soen ech dem Rapporteur ...

Ech hat en elo net op senger Plaz gesinn, en ass hannert mer?

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*. - En ass net do! En ass net do. Et ass just de Presi, deen hannerun lech ass.

► **Mme Josée Lorsché** (*déi gréng*). - Ech kucken ...

... e grouse Merci fir säin zweete gudde Rapport a ginn natierlech den Accord vun der grénger Fraktioun.

► **Plusieurs voix**. - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président de séance*. - Ech soen em et weider.

(*Hilarité*)

Merci der Madamm Lorsché. An nächsten ageschriwwene Riedner ass, wann ech mech net ieren, den Här Engelen. Dir zwee Engelen hutt d'Wuert.

► **M. Jeff Engelen** (*ADR*). - Merci, Här President. Dir Dammen, Dir Hären, ech wëll da fir unzefänken dem Rapport, dem Här Mars Di Bartolomeo, en häerzleche Merci soe fir säin ausféierleche schréfflechen a mündleche Rapport zu dësem Gesetz. E Gesetzesprojekt, dee sech haaptsächlech ëm d'Reegele bekëmmert an de Betriber an dëser Zäit, awer och déi, déi Public empfänken, zum Beispill wéi am Sport oder an der Kultur.

Dëst Gesetz ass praktesch dem viregte gläich. Et ass och a sengen Ausféierunge relativ onkloer an et léisst, zweetens, och vill Interpretatiounen zou. Duerfir halen ech mech och hei kuerz, soss misst ech viles, wat ech am viregte Gesetz gesot hunn, widderhuelen.

(*M. Fernand Etgen reprend la présidence.*)

D'praktesch Ausféierung vun dësem Gesetz gëtt problematesch. A mat der praktescher Ausféierung vun dësem Gesetz wäerten déi meeschte Leit hei am Land konfrontéiert ginn an et wäert fir vill Gespréichsstoff suergen. D'Leit um Terrain wëssen net, wat se solle maachen. Et ass eng Onsécherheet do.

Et ass och schonns mat Problemer behaangen. Froen zum Beispill aus dem Horeca-Secteur eenzel Leit am Gesondheetsministère no zu där enger oder anerer Ausleeung vun de Reegelen, da kréie se mat Nee geäntwert. Ech hat der Madamm Ministesch déi selwecht Froen de leschte Freideg an der Kommissioun gestallt, an do krut ech eng Jo-Antwert. Da muss ee sech am Fong geholl froen: Verstehe wer will! Dat eleng beweist, dass dëst Gesetz onkloer geschriwwen ass. A grad dëst Gesetz wäert dobaussen a senger Interpretatioun fir ganz vill Gespréichsstoff suergen.

An dann hätt ech awer och nach eng Fro aus dem Horeca-Secteur: Firwat gëtt déi Spärstonn vun 1.00 Auer op 12.00 Auer zrëckverluecht? Ech mengen, dass am Fong geholl onlogesch, onkonkreet. Et ass säit Joerzéngten ëmmer hei am Land, dass d'Spärstonn owes um 1.00 Auer ass. Wat och, souwäit ech weess, ni mat ville Problemer behaange war. A lo gëtt déi op 12.00 Auer zrëckverluecht. Ech mengen, de Coronavirus, ob deen um 12.00 Auer do ass oder um 1.00 Auer, dass spillt an deem Beräich keng Roll.

Et muss een och wëssen, dass den Horeca-Secteur am Fong geholl dee Secteur ass, deen déi meeschte Schwierigkeiten an deem Beräich huet, beim Restart an dat Normaalt, well si am häertste getraff gi sinn. An ech wëll dann och nach drop hiweisen, dass den Horeca-Secteur zwar fir Päischten erëm huet dierfen opmaachen, mee si kruten dat dräi Deeg virdru gesot. Du waren d'Virbereedunge praktesch onméiglech. Dat huet mussen an der Hektik gemaach ginn. D'ADR hat dräi Woche virdru propagéiert, se sollen dem Horeca-Secteur soen, et géif Päischten ugoen. Dann hätte se genuch Zäit gehat, fir sech an aller Rou ze preparéieren, an ech mengen, dass hätt och misse méiglech sinn.

Do derbäi kënnt dann nach fir déi Leit, déi dëst Gesetz um Terrain iwwerwaachen: Wat a wéi sollen déi dat maachen? A wéi ginn déi eenzel Gesetzter applizéiert? Jiddweree leet et op seng Aart a Weis aus. An do wäerte Schwierigkeiten kommen: Op wat fir enger Grondlag?

Et muss ee sech och d'Fro stelle bei eenzelne Strofen, déi hei virgesi sinn, ob déi net iwwerdimensionéiert si géintiwwer anere Gesetzesverstéiss.

An zu deenen eenzelne Recoursen hätt ech dann och nach eng Fro. Et sinn zwar Delaien dra vun dräi a fënnf Deeg an deem Beräich. Dat ass okay. Mee et muss ee sech awer d'Fro stellen, ob déi eenzel Verwaltungsgerichter organisatoresch wéi och personell op dës Situatioun virbereet sinn, well aus praktesche Grënn wësse mer jo, dass et viru Gericht ëmmer méi laang dauert.

Aus all dësen Iwwerleeungen eraus soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren an ech soen lech, dass mir dëst Gesetz als ADR net wäerte matstëmmen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*. - Merci villmools, Här Engelen. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här David Wagner. Nee, dass net de Fall. Dann ass dee leschten agedroene Riedner den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Sven Clement** (*Piraten*). - Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegeen, am Ennerscheid zum virege Projet de loi setzt dëse Gesetzesprojekt de juristesche Kader betreffend de Mesuren, déi am Kader vu sportlechen a kulturellen Evenementer ze huele sinn. Doriwwer eraus sollen och d'Verhaltensreegele gekläert ginn, déi op Plaze gëllen, wou Leit zesummekommen.

Eppes soen ech lech virewech: Dësen Text ass vill besser wéi de 7606, bei deem mer eis virdru schonn enthalen hunn. Dat heescht awer nach laang net, dass e gutt ass. Et huet schonn e bëssen eppes Surrealistesches, wa mer bedenken, dass an dësem Projet de loi steet, dass sportlech Aktivitéiten zwar erlaabt sinn, mee awer de Kierperkontakt ënnersot ass. Wéi realistesch dat elo an der Praxis ass, sief emol dohigestallt. Grad am Sportwiese gëtt een nämlech konfrontéiert mat enger ganzer Rëtsch vu spannenden Interpretatiounen vun deene Mesuren, déi mer haut stëmmen sollen, wou déi onméiglechste Sportaarte mat deenen onméiglechten Hypotheese komme fir ze behaapten, dass se sech géifen un dat Gesetz halen, ouni awer de Sënn vum Gesetz ze respektéieren. Et hëlleft net, dass et zwar op där enger Säit kloer ass: „Kee Kierperkontakt!“, op där anerer Säit awer immens large ass, wat d'Interpretatioun dovunner ubelaangt. Virun allem, wa mer dann op anere Plazen - an ech kommen dorobber zrëck - op d'Distanzen aginn.

Här President, virun engem Joer hu mer nach alleguerte geschmunzelt, wann ee Biller aus Asie gesinn huet, wou d'Leit eng Mask unhaten. Eppes, wat an Asie ganz normal ass, wann ee sech e bësse krank fillt, fir seng Matmënsche viru sech selwer ze schützen, huet dach ganz dystopesch op eis Europäer gewierkt. An elo ass et Alldag!

D'Leit fänken esou lues a lues erëm un, virun d'Dier ze goen, sech ze versammelen, an den normalen Alldag ass e Stéckwäit zrëckkomm. An awer. D'psychologesch Suite vum Lockdown sinn daitlech ze gesinn. D'Leit si virsiichteg. Anerer dann awer liichtsënneg. Et gëtt déi eng, déi hir Mask bei all Geleeënheet andoen, anerer halen et net méi fir néideg, déi elementairste Geste-barriären ze respektéieren. Et ass am Prinzip gutt, dass mer iwwer e Gesetz wéi dat heite versichen, esou Situatiounen juristesche klarifiéieren an endlech e kohärent Reegewierk ze schafen, fir esou bestëmmten Aktivitéiten kennen nozegoen, ouni dobäi eis Matmënschen a Gefor ze bréngen.

Dir wäert elo vläicht denken: Mir schwätzen hei iwwer e konkreete Projet de loi an den Här Clement schwätzt eis vu psychologesche Suite vum Deconfinement!

Här President, dass ass e Punkt, deen eis Piraten ganz wichteg ass. D'Majoritéit huet haut hei e Gesetz gestëmmt, dass e Confinement forcé virgesäit. Och wann dat en vue vun enger sanitärer Kris sécherlech néideg ass, sollte mer wierklech net vergiessen, dass vill Biergerinnen a Bierger sech d'Fro stellen, wat als nächst kënnt. Desinformatioun ass omnipresent an der haiteger Welt. D'Leit ware wochelaang doheem agespaart, mat sech eleng a mam Internet. Eng sanitär Kris engendréiert eng wirtschaftlech Kris. De Gruet tëscht aarm a räich gëtt ëmmer méi grouss. D'Welt gëtt digitaliséiert. Aarbechtsplaze wäerten ewechfalen. Dat alles féiert zu deenen, mengen ech, dach grave psychologesche Problemer, déi nach op eis zoukommen.

Ech fäerten, mir ënnerschätzen de kollektiven Trauma, deen eist Land, jo, eis ganz Welt momentan erlitt. Mir mussen onbedéngt derfir suergen, dass de Mënschen hir Suergen eescht geholl ginn. Mir mussen d'Repercussione vun dëser Kris och um psychosozialen Niveau evaluéieren. Mir mussen de Leit Berodung zur Verfügung stellen. Et wier un der Zäit, de Beruff vum Psycholog opzewäerten a Behandlungen an deem Beräich warscheinlech och ze rembourséieren.

Bref, dass eng Diskussioun, déi mer hei am Haus nach méi wéi eng kéier wäerte féiere mussen. An ech hoffen, dass mer zu enger zefriddestellender Léisung fir déi Betraffe kommen. Et war mer wichteg, och eng kéier op dësen Aspekt anzegoen. Mee zrëck zum Projet de loi.

Eng wichteg Partikularitéit, déi schonn ugeschwat gouf, ass d'Durée. D'Gesetz gëllt ee Mount. Firwat ee Mount? Do, wou ee beim éischte Projet de loi, beim 7606, konnt soen, ee Mount, dass wär, well mer hei a fundamental

Fräiheete vun den eenzele Persounen agräifen, esou gräife mer hei jo a wirtschaftlech Secteuren an. Ee Mount ass, mengen ech, dee richtegen Delai, fir eis de Reflex ze ginn, eis Decisiounen ëmmer an ëmmer erëm ze evaluéieren, an dat op dräi Niveauen. Eng Mesure, déi d'Fräiheet vun Eenzelnen aschränkt, muss néideg sinn, se muss proportionéiert sinn a se muss limitéiert an der Zäit sinn.

Här President, Kolleginnen a Kollegeen, ass et néideg, dass mer eis Distanzen halen? Jo. Ass et néideg, dass mer eis d'Hänn desinfizéieren, wa mer an e Buttek ginn? Jo. Ass et néideg, dass mer Reegele festleeën, déi e Weiderverbreede vum Virus duerch Basisgestë verhënnere kënnen? Nach eng kéier e Jo. De Krittär vun der Necessitéit ass also ginn.

Här President, ass et dee Moment proportionéiert, de Leit ze verbidden, sech an enger Disko uneneenzedrëcken oder aus engem Glas ze drénken? Klore Jo. Ass et proportionéiert, e Gesetz ze maachen, dass speziell Krittäre festleet, no deene mir eis während engem Mount ze verhalen hunn, fir d'Verbreedung vum Virus ze vermeiden? Jo. Mir Piraten denken op alle Fall schonn, fir de Moment jiddefalls nach. De Krittär vun der Proportionalitéit ass deemno de Moment och ginn, wann awer scho mat e puer Bemollen.

Bleift also nach, wéi laang et néideg ass. Ee Mount ass dëst Gesetz en vigueur. Wa mer mierken, dass et méi laang néideg ass, dann ass et méi laang néideg. An da kënnt d'Chamber och sécherlech zesummen, fir et nach eng kéier ze verlängeren.

Et ass also esou, dass mer grondsätzlech mat der Stoussrichtung vun engem Gesetz, wat kloer definéiert Aschränkunge fixéiert, liewe kënnen. Et ass néideg, verschidde Reegele vum Zesummeliewen ze hunn, fir dass mer net méi krank ginn.

Et ass awer leider esou, dass dëse Projet de loi net ëmmer kloer ass. Et ass op där enger Säit, wéi ech sot, am Sport, wou et onkloer ass, ob dann elo zesummen eng Ekippesportart ze maachen ass ouni kompetitive Charakter, mee andeem ee sech net beréiert, wou een awer Bäll echangéiert, wou een awer aner Saache mécht, wéi een domadder an Zukunft ëmgoe soll.

Et huet net gehollef, a virun allem och de Verbänn net gehollef, dass de Sportministère, no deem d'Verbänn Aarbecht dragestach hunn, fir Richtlinnen opstellen, déi kuerzerhand elo erëm vum Internet geholl huet mat enger neier Guideline, dass ee sech wannechgelift net soll ze no kommen. Bon.

Wat heescht dann elo „net ze no kommen“? Da geet een an d'Gesetzer liesen. Da geet een als Éischt an de 7606 liesen, wou drasteet: 2 Meter. Okay. 2 Meter, dass kann ech mer verhalen. 2 Meter ass einfach. 2 Meter ass also d'Richtlinn.

Da liest een de 7607. Do steet dann op eemol dran, dass d'Dëscher mussen 1,50 Meter ausernee sinn. Dass heescht nach net, dass d'Leit mussen am Restaurant 1,50 Meter auserneesetzen, och wa se net um gemeinsamen Dësch setzen. Do krute mer als Antwort: „Jo, dass ass awer kohärent, well d'Leit setzen da vläicht Réck u Réck an net Gesiicht bei Gesiicht.“ Also ass 1,50 Meter jo bal wéi 2 Meter. Bon, dass mécht d'Fro vun deenen Distanzen net méi kloer. Vu wou ginn déi 1,50 Meter gemooss? Vu wou ginn déi 2 Meter gemooss? Bei zwëschemënschleche Kontakter ass et relativ einfach. Bei Dëscher fänkt et schonn un, méi komplizéiert ze ginn. A wann een dann e ganze Raum muss domadder bestullen, nach méi schwéier.

Mir hunn nogehaakt an de Kommissiounen, an d'Antwerte sinn net méi kloer ginn! Wa mer scho Gesetzesprojeten am Kader vum Covid-19 erausbréngen, da wär dat mannst, dass se kloer sinn, fir dass jiddweree se einfach versteet a sech drun hale kéint.

Et ass gutt, dass mer nach virsiichteg sinn, zemools, wann d'Zuele vun Neiinfektiounen den Ament erëm eropginn, well mer grad erëm ufänken, de Virus ze ënnerschätzen. Bedauerlecherweis sinn et nach vill Biergerinnen a Bierger, déi d'Sécherheetsmoosnamen net respektéieren oder iwwerhaupt dru gleewen, dass et de Virus gëtt. Ech hu virdru vun Desinformatioun geschwat, wou Leit wochen- a méintlaang doheem mat hirem Computer a mat obskure YouTube-Channelen oder Telegram-Channelen elenggelooos goufen, wou déi komeschste Verschwörungstheorien iwwert de Virus zirkuléieren.

Mir sollten eis bewosst sinn, dass et wichteg ass, ze informéieren a virun allem och Vertrauen ze schafen. Do hëlleft et natierlech net, wa Reegelen, déi hei am Text stinn, net och enforcéiert ginn. Natierlech sinn éffentlech Fräiheeten a Grondrechter e wichtige Facteur, a se ze beschränken, deet eis alleguerten am Häerz

wéi. An an enger Ausnamesituatioun, wou een déi da muss beschränken, erwaarden ech mer e gudden Argumentaire, firwat a wéi.

Ech mengen, ech hunn déi lescht puer Minuten duergeluecht, firwat mer deen Argumentaire an deem heiten Text e bësse feelt. Et ass déi richtig Richtung. Et ass néideg. Et ass proportionéiert. Mee et feelt un Erklärungen! Et feelt un Detailer! An dowéinsten kënnen mer eis bei dësem Projet och just enthalen.

Ech soen lech Merci.

► **M. Marc Goergen** (*Piraten*). - Ganz gutt.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*. - Merci villmools, Här Clement. An da géif ech d'Wuert un den honorabelen Här Laurent Mosar gi fir den Depot vun enger Motioun.

► **M. Laurent Mosar** (*CSV*). - Jo, merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegeen, wéi mäin exzellente Fraktiounskolleg Jean-Marie Halsdorf schonn ugekënnegt huet, wëll ech hei den Depot vun enger Motioun maachen, déi d'ailleurs vun alle Fraktiounen an der Opposition hei matënnerschrivwe ginn ass. Dass heescht, et ass eigentlech eng gemeinsam Motioun vun der gesamter Opposition, wou et justement iwwert dee Punkt vun der Schléissungsstonn vun dem Horeca-Secteur geet.

De Jean-Marie Halsdorf huet dat och zu Recht hei ënnerstrach, et gëtt am Moment en Arrêt vum Bayresche Verfassungsgericht, wat déi ganz Thematik vun de Schléissstonnen in extenso analyséiert huet. An ech géif lech och bieten, fir déi, déi dorunner interesséiert sinn, wierklech eng kéier deen Arrêt nozelauschteren, well ech fannen, dass dee sech eigentlech eent zu eent op d'Situatioun och hei zu Lëtzebuerg misst applizéieren.

Mir sinn also der Meenung, dass mer fir déi Schléissstonn erëm sollten op den Droit commun zrëckkommen, dass heescht, déi normal Schléissstonn vun 1.00 Auer respektéieren. Quitte dass een, bien entendu, nach d'fräi Nuechten expressement ausschléisst an dass et och ganz kloer ass, an dat wëll ech och nach eng kéier am Numm vun eisem Grupp ënnersträichen, dass all d'Leit, déi an d'Restauranten an an d'Cafée ginn, sech natierlech mussen un all d'sanitär Bestëmmungen halen, souwuel wat d'Maskendroen ubelaangt wéi och wat d'Distanzbestëmmungen ugeet. Dass ass fir eis evident.

Et gëtt awer elo dräi Grënn, firwat dass mir der Meenung sinn, dass een erëm hei soll bei den Droit commun zrëckkommen. Deen éischte Grond ass deen, dass mir eigentlech net verstanen hunn, firwat dass ee vun 1.00 Auer op 12.00 Auer hei zrëckgeet, an och am Moment, wou jo awer erëm grouss Deeler vum Secteur, vum éffentleche Raum opgemaach ginn, firwat een hei bei 12.00 Auer bleift. Mir hunn eigentlech déi sanitär Grënn net verstanen, firwat dass dat esou wier. Ech mengen, wann ee bis 11.00 Auer oder bis 12.00 Auer an e Restaurant oder an e Café geet, kann ee fir eis och parfaitement bis 1.00 Auer an deem Café bleiwen. Wéi gesot, mir hunn net verstanen a mir hunn dat bis elo nach net erkläert kritt, wat déi imperativ Argumenter sinn, firwat 12.00 an net 1.00 Auer.

Den zweete Grond, an ech mengen, dass ass eigentlech dee méi juristesche Grond: Dee ganzen éffentleche Raum ass am Moment op. Dass heescht, jiddweree kann d'ganz Nuecht an der Strooss säi Patt huelen, deen e sech da vun doheem matbréngt. Dass kann een och zu Honnerte maachen. Dass wäerte mer spëtstens den Owend op ganz ville Plazen hei am Land gesinn. Dass ass also parfaitement alles legal. An de Cafén, an de Restauranten muss awer Punkt 12.00 Auer zougemaach ginn.

Do seet d'Bayrescht Verfassungsgericht, a wéi gesot, ech mengen, dass dat hei genausou ass: „Do ass einfach keng Verhältnisméissegkeet méi gi fir déi eng Situatioun an déi aner Situatioun.“ An duerfir huet och dat Bayrescht Bundesverfassungsgericht déi Decisioun annuléiert.

Et gëtt awer och nach en drëtten Grond, léif Kolleginnen a Kollegeen, an e Samschdeg ass jo nach eng kéier intensiv och vun de Problemer geschwat gi vum Horeca-Secteur, deen et wierklech ganz, ganz schwéier am Moment huet a wou et, trotz de ville gudden Hëlfele, déi de Staat och un dee Secteur ausdeelt, awer nach immens problematesch ass. Déi Stonn méi, déi d'Restauranten an d'Cafée kéinten am ganze Land op sinn, géif där Branche extrêmelement vill hëlfele. Duerfir géife mir wierklech hei, besonnesch den Owend, um Virowend vun Nationalfeierdag, nach eng kéier d'Regierung invitéieren, erëm op den Droit commun

zréckzekommen an einfach ze soen: „D'Schléisssstonn ass net méi 12.00, mee 1.00 Auer!“

Merci.

Motion 1

La Chambre des Députés,

- considérant qu'il est indéniable que parmi les secteurs les plus touchés par la crise sanitaire des derniers mois, il y a lieu de compter le secteur Horeca ;

- considérant que dans l'attente de l'annonce d'une réouverture, le secteur a tout mis en œuvre pour que ses ressortissants puissent à nouveau accueillir leurs clients dans les meilleures conditions sanitaires possibles ;

- rappelant à cet égard que les restaurants, bars, cafés et autres salons de consommation n'ont été autorisés à ouvrir leurs terrasses qu'à partir du 27 mai, voire les salles situées qu'à partir du 29 mai dernier ;

- considérant que le chiffre d'affaires des exploitants des établissements en question reste bien en deçà des niveaux d'avant-crise ;

- saluant dans ce contexte les diverses aides et initiatives étatiques et locales, mais également les actions de solidarité privées visant à soutenir les acteurs en question qui agissent chacune comme une pièce d'un puzzle en vue d'un retour progressif à la normale ;

- saluant dans ce même contexte que les prescriptions applicables aux établissements en question ont été assouplies par règlement grand-ducal du 10 juin 2020, alors que la majorité gouvernementale à la Chambre des Députés était restée en retrait par rapport à cette décision gouvernementale dans le cadre de ses amendements au projet de loi n° 7607 du 8 juin 2020 ;

- considérant que malgré ses « progrès », le projet de loi n° 7607 dans sa dernière mouture continue à prescrire la fermeture à minuit des établissements précités, sans pour autant fournir les motivations sanitaires à la base de cette décision ;

- considérant que pour être acceptées par la population, les décisions des autorités publiques doivent être compréhensibles et sensées ;

- notant que les décisions récentes manquent malheureusement souvent de cohérence ;

- convaincu au demeurant de l'importance qu'il convient d'accorder aux gestes barrières ;

- rappelant dans ce contexte que parmi les règles actuellement prévues, le port du masque reste obligatoire pour le client des établissements susmentionnés qui n'est pas assis à table,

invite le Gouvernement

- à reporter dès à présent l'heure de fermeture légale des établissements précités de minuit à 01.00 heure du matin, ce qui constituerait un symbole fort à l'approche de notre fête nationale et viendrait en soutien au secteur de l'Horeca,

- à rappeler aux citoyens l'importance des gestes barrières et la responsabilité propre de tout un chacun.

(s.) Laurent Mosar, Gast Gibéryen, Marc Goergen, David Wagner, Serge Wilmes.

► **Mme Martine Hansen** (CSV).- Très bien!

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci, Här Mosar. An elo huet d'Regierung d'Wuert, d'Gesondheetsministesch Madamm Paulette Lenert.

Prises de position du Gouvernement

► **Mme Paulette Lenert**, *Ministre de la Santé*.- Merci, Här President. Et si vill Froe gestallt ginn, déi mer schonn an der Chamberskommission hunten. Wéi ass et, fir um Dësch Kaart ze spillen am Bistro? Dat ass eppes, wat beschäftegt. Wéi ass et mat engem Thé dansant? Ass dat erlaabt oder net? Ech verstinn, et sinn Detailfroen. A mir wäerten dat och an eis FAQen ophuelen, fir dass dat fir de grand Public verständlech an zougänglech gëtt. Ech wäert lech awer keng Äntwert virethalen, well mer hei a méi engem grouse Krees si wéi just an der Chamberskommission.

Den Thé dansant, wéi d'Wuert et seet, do sinn iwwer 20 Leit, do kann net gedantz ginn. Dat heescht, et kann ee Musek lauschteren um Stull, well déi duebel Konditioun ass déi vum Sätzen: Sätzen entweeder op zwee Meter Distanz oder Sätze mat enger Mask. An do stellen ech mer den Thé dansant schwierig vir.

Wat elo d'Kaartespillen am Bistro ...

(Brouhaha)

... ugeet, wat eis dann och vill beschäftegt, ob dat soll goen oder net, do musst Der mech entschëllegen, wa meng Beamten do eng aner

Meenung hu wéi ech. Am Moment änneren effektiv déi Reegele schnell an ech sätzen effektiv net niewent all Eenzelnem, mir sinn zu e puer Honnert an eise Betrib. Mee fir mech perséinlech ass et relativ kloer: En Débit de boissons, dat ass d'ailleurs iwwerall do, wou ausgeschenkt gëtt, och wann eng Gemeng en Débit de boissons huet, do sinn d'Reegelen déi selwecht, dat sinn déi vum Horeca.

Dat heescht, iwwerall wou et Gedrénks gëtt, an dat ass och an engem Bistro de Fall, do gëllen déi Reegele vum Horeca, déi esou sinn, wéi se elo scho säit enger Zäit sinn. Dat heescht, d'Leit mussen sätzen. D'Dëscher, vun der Kant un, müssen op 1,50 Meter auserne sinn. An dat ass effektiv eng aner Reegel wéi déi vun 2 Meter. Déi gëllt tëschent de Leit. Also 2 Meter tëschent Persounen, 1,50 Meter vun Dëschkant zu Dëschkant. Mir ass net bekannt, dass iergendee Restaurant Problemer hat, dat ëmzesetzen. Déi sinn all mam Meter ronderëmgaangen. An ech mengen, dat huet keng praktesch Froen opgeworfen.

Ob ech elo um Dësch eppes drénken oder Kaart spillen, mengen ech, mécht keen Ënnerschied. Mir sinn am Horeca. D'Reegele si kloer. Am Horeca ass et net verbueden, Kaart ze spillen, soudass dat vu menger Säit aus kloer ass. Mee mir wäerten derfir suergen, dass mer dat och an enger FAQ ophuelen, fir dass dat dann och fir jiddwereen dierft kloer sinn.

Dann ass d'Fro, déi mer ganz oft haten, ech mengen, a sämtleche Chamberskommissionen ass déi Fro opkomm: Wat ass, wa beim Palais d'Leit dostinn? Ben, och do ass d'Äntwert vun der Interpretationssäit vun der Regierung nach ëmmer déi selwecht, déi ech lech all Kéiers ginn hunn: D'Reegel ass, dass am Sätze muss zerwéiert ginn. Wann also e Cafetier een, dee steet, zerwéiert, ass en, menger Interpretation no, net konform zum Gesetz, och net zum Règlement, wat bis elo gegëllt huet, well nun eeben emol d'Reegel déi ass, an déi ass nach kontrollabel, dass et am Sätze muss sinn. Also muss wuel am Sätzen zerwéiert ginn.

Fir de Rescht, an dat hu mer och en long et en large duerchgeschwat a sämtleche Sitzungen, souwäit ech mech erënneren, do koom natierlech ëmmer erëm déi Fro: Jo, wann een an der Stad mat sengem Gedrénks geet, da geet en do. A wa vill Leit do sinn, ass dat net anescht, wéi wann an der Groussgass vill Leit sinn. An dat ass och net en organiséierte Rassemblement - dat ass eng Fro, ech weess, dass déi d'Madamm Hansen ëmmer vill beschäftegt -, dat ass net organiséiert. Organiséiert setzt viraus, dass eng Aktioun do ass, dass et en Organisateur gëtt, deen een och gegebenefalls ka responsabel huele fir dat, wat en organiséiert huet.

Voilà. Dat si Saachen, déi mer eis wäerte beméien, op eiser Hotline de Leit méi no ze bréngen, wa se nach Froen dozou hunn. An au fur et à mesure wäerten eeben nach ganz vill Froen an der Praxis kommen. E Gesetz bréngt dat generell mat sech. E Gesetz reegelt ni all Situatioun am Detail a muss nun emol interpretéiert ginn, souwuel vun de Verwaltungen wéi och vun de Gerichter. Wann dat alles esou kloer wär, da bräichte mer vill manner Riichter an dësem Land.

Da géif ech nach eng Kéier gären op d'Fro zréckkommen, wou gesot ginn ass: „Wéisou schreift Der eppes an e Gesetz, wann et net méi geandert ka ginn, wa keng Strof méi drop ass?“ Dat ass eng pertinent Fro. Och déi hu mer an deene leschte Chamberskommissionen e puermol undiskutéiert gehat. A meng Äntwert ass och nach ëmmer déi selwecht. Awer och nach eng Kéier hei fir de méi grouse Krees: Et ass eng Saach vu Symbolik!

Mir sinn och net eleng do. E Land wéi Frankräich, wat eng ganz gutt Rechtskultur huet, huet déi selwecht Approche geholl an dësem Kontext. Verschidde Saachen, wou mer einfach nach wëllen ënnersträichen, dass et dat ass, wat mer recommandéieren, déi sinn am Gesetz ageschriwwen. Gutt, elo kann ee soen: Dat muss net onbedéngt sinn! Et deet awer och net wéi. Et huet eng gewësse Symbolik. A vun dohier hu mer déi Optioun geholl, déi mer lech och esou exposéiert hunn.

Fir de Rescht, d'Reegelen, wann ee se zesummeschléit, vun deenen zwee Texter, dat ass richtig, op deem Punkt, wou mer haut ukomm sinn, mat all deene Mesures de déconfinement, déi geholl gi sinn, misst een net onbedéngt méi zweet Texter hunn. Dat war awer, souwäit ech mech erënneren, och ausdrécklech de Wonsch vun der Chamber, dass mer eis esou vill wéi méiglech Flexibilitéit ginn iwwer de Summer, mam Argument, dass, wa vläicht just een Text misst geännert ginn, dat méi einfach wär, wéi wann een all Kéiers misst un dee ganze goen. Mir soll dat Recht sinn.

Am Endeffekt ass dat, wat mer no bausse wäerte kommunizéieren - ech mengen, d'Leit ginn net de Memorial liesen - elo eisen Chal-

lenge, déi Reegele propper opzebereeden, online ze setzen, soudass d'Leit se verstinn. Wann ee se zesummebrengt, bleiwen der net ganz vill iwwreg.

Et bleiwen insgesamt e puer Saache verbueden, kloer verbueden. Do ass en éischte Set vu Reegelen. Dat si Foiren a Salone bannenan. Bausse si se méiglech, mee am geschlossene Raum hu mer dat nach verbueden. Et sinn Diskothéiken, effektiv. A wann ech an engem Bistro Musek maachen, ass dat net eng Diskothéik, fir dat kloerzestellen. Et ass schonn eng Nomenclature, déi fir sech schwätzt. Dat ass kloer determinabel, wat eng Diskothéik ass a wat net, an et ass net eleng de Fait, dass Musek ass, dass een an enger Diskothéik ass.

Da kënn en zweete Set u Mesuren. Dat ass deen, wou nach Maskefflicht ass. Och nach séier wéineg, Stand haut. Maskefflicht hu mer nach an den Transports publics a Maskefflicht hu mer bei Aktivitéiten, wou e Public accueille gëtt. Elo sot Der mer: Dat ass net kloer! Ech muss soen, ech hunn aner Gesetzer gekuckt vun anere Länner, ech hunn do néierens vill méi Klores fonnt. Mee vläicht fält eis och nach eppes a beim nächste Jet, falls mer nach e Gesetz brauchen, fir dat méi kloer ze maachen.

Wat ass eng Aktivitéit, wou e Public hikënn? Ma eng, déi oppen ass fir de Public. Dat sinn d'Commercen, dat si kulturell Institutionen, et si Bibliothéiken. Hei si mer menges Wëssens net op fir de Public. Déi Fro ass de Moie gestallt ginn. Hei ass e geschlossene Krees vu Leit, vun Deputéierten, déi sech ënner sech treffen. Dat ass eng Reunion. Mee à moins dass ech mech iere mam Chambersrèglement, mengen ech, ass hei net oppe fir de Public. Dat, fir just e puer Beispiller ze gi fir d'Maskefflicht, voilà. Dat sinn déi zwou Hypotheesen, wou Maskefflicht ass. Transport public an alles, wou eeben e Public empfaange gëtt. Firwat ass do eng Maskefflicht an der Reegel? Well mer dervun ausginn, dass eebe vill Leit sech kräizen an dass et relativ méiséileg ass, do déi ganzen Zäit ofzemoossen, ob een zwee Meter auserneen ass oder net.

Dann hu mer en drëtten Set vu Reegelen. Dat sinn déi fir d'Rassemblementer vu méi wéi 20 Leit. Leschte Stand dann elo, nom Avis vum Staatsrot, no der Opposition formelle, just nach Rassemblementer, déi op der Voie publique oder do sinn, wou de Public da kann hikommen. An do gëllt déi duebel Reegel, dat heescht: Ech sätze bei iwwer 20 Leit an ech sätzen entweeder op zwee Meter oder ech sätze mat Mask. Dat ass déi Reegel, déi mer relativ anschaulech schéngt an och licht ëmzesetzen ass.

Dann hu mer dozou, zu där Sätzregel, e puer Ausnamen, déi mer och laang diskutéiert hunn, wou mer och, mengen ech, e Konsens haten: dass een op engem Begreifnis bausse net onbedéngt muss sätzen; dass, wann ee manifestéiert, een dat am Goe mécht; an ass et op Foiren, Salonen an och op Mäert an der Rei ass, wann ee geet, a selbstverständlech net do soll sätzen. Dat si Saachen, déi jo an der Circulation sinn an déi mer eeben dee Moment opgemaach hunn.

Da kommen nach déi spezifesch Reegelen, där bleiwen net méi ganz vill. Et bleiwen déi vum Horeca. Dat sinn nach ëmmer déi nämmlecht wéi an der leschter Phas. Nee, net méi grad déi nämmlecht. Mir sinn op zéng Leit pro Dësch eropgaangen. A mir sinn eis wuel bewosst, dass am Horeca speziell Reegele gëllen, dass mer do sécherlech e gewësse Risiko a Kaf huelen, well d'Leit, och wann d'Dëscher nach 1,50 Meter auserne sinn, d'Leit selwer e Contact étroit hunn.

An dofir wäert et eis och wichteg sinn, an eise Recommendationen drop opmierksam ze maachen, dass, wann een zesummen op engem Dësch sëtzt, wou een déi Distanz net huet, een natierlech e gewëssene Risiko huet an dass een all Interêt huet, sech och ze erënnere, wéi eng Kontakter dass een do hat.

Et ass erëm déi ganz Saach vun der Quantitéit. Wann een, ech weess net, een-, zweemol d'Woch am Restaurant ass, bleift dat iwwerschaubar. Wann een natierlech ufängt, all Dag moies an owes ze goen, weess ech net, wéi d'Leit da wëllen den Iwwerbléck behalen. Wa se eng Kéier infizéiert sinn, da gëtt et schonn erëm schwierig beim Tracing, fir dat ze restituieren. Mee voilà. Grondsätzlech ass et effektiv eng spezifesch Mesure, déi ofwäicht vun der genereller Reegel vun den zwee Meter.

Dann hu mer nach e puer spezifesch Reegelen, alles, wat Sauna an esou weider ass. Mir soen à ce stade, do sollen d'Leit eleng dragoen an net a Gruppen, ausser si wären aus engem Haushalt. A bei de sportlechen Aktivitéiten ass eng lues a lues Oplockerung och fir de Contact physique nees fir Elitesportler respektiv fir Professioneller. Dat si Saachen, déi een nach kann Etapp fir Etapp oplockeren.

Generell deelen ech dem Sven Clement seng Aschtzung net, dass dat heite Gesetz elo soll esou vill besser si wéi dat anert. Ech stelle mer perséinlech d'Fro, wann ech hätt missen de Choix maache fir Aschnëtter par rapport zu der Constitution. Fir mech ass d'Recht, fir e Geschäft, fir meng Activité économique ze exercéieren, genausou staark am Artikel 11 vun der Verfassung verankert wéi d'Privatrechter. Asoufern kann ee sech tout à fait och hei d'Fro stellen, ob d'Proportionalitéit nach gewaart ass, well déi Leit, déi hei menger Meinung no am meeschte Kollateralschued wäerten dervundroen, si vläicht manner d'Privatpersounen, mee et si wierklech d'Geschäftsleit, déi hei op d'Felg kommen an déi et vläicht net packen, an déi warscheinlech eréischt vläicht a Méint d'Konsequenze spieren, déi et elo nach vläicht esou just packen, mee vläicht Enn dës Joers et net méi wäerte packen. Do kënn Kollateralschued. An do hunn ech perséinlech nach méi Schwierigkeete mat der Proportionalitéit gehat à ce stade wéi mat deem aneren Text. Mee et sief, ech respektéieren deen Avis. A mir si bei deenen Texter, wéi se elo sinn.

Dann zu deenen 2 Meter, nach eng leschte Kéier, och an all Chamberssëtzung ass déi Fro wierklech ëmmer erëmmkomm. Wa mer déi 2 Meter géifen en cours de route vun där Pandemie änneren a mir géifen op 1,50 Meter goen, da géife mer gesot kréien: „Dir hutt ons belunn, Madamm Lenert! Dir hutt gesot, et sinn 2 Meter, elo sinn et op eemol 1,50 Meter.“

Mir bleiwe kohärent. Mir hunn d'Optioun geholl am Ufank, fir eng virsichteg Optioun ze huelen. Dat ass alles net esou kloer. Et ass an englesche Féiss ausgedréckt, wat international recommandéiert ass, dat géif bei 1,80 Meter leien. Et gëtt keng nei wëssenschaftlech Erkenntnisser, déi eis géifen iergendwéi doranner bestätegen, dass een et soll erofdrécken. Also bleiwe mer bei deem, wat mer am Ufank geduecht a gesot hunn. Zumindest kann een eis dann net reprochéieren, mir hätten d'Leit ugelunn oder mir wéissten net, wat mer soen.

Voilà. Dat war et vu menger Säit. An d'Spärstonn nach. Jo, d'Spärstonn, et kann een driwwer diskutéieren. Dir zitéiert Bayern. Ech mengen, si hunn zwar vill méi sec Spärstonnen. Ech kennen dat Urteel elo net, ech muss mer dat sichen. Mee ech mengen, dass do um 22.00 oder souguer um 20.00 Auer owes pillu war. Jo, jo, ganz fréi.

(Interruption)

Gelif?

► **Une voix**.- Si si bis 1.00 Auer op.

► **Mme Paulette Lenert**, *Ministre de la Santé*.- Jo, elo nees. Mee hir Spärstonn war net Mëtternuecht. Déi war relativ fréi. Ech mengen, fir d'Bierstube war et souguer 18.00 Auer oder 22.00 Auer fir d'Restauranten, voilà.

Wat ass eis Iwwerleeung? Ma dat ass net profund. D'Iwwerleeung ass, dass, wat et méi spéit gëtt, wat ee vläicht manner Krunnewaasser drénkt, an dass mer wëllen d'Leit dovunner ofhalen, owes ...

(Interruption)

... schläicht sech. Gelif?

(Interruption)

Keng Zäit méi? Pardon. Ma ech maachen et méi kuerz.

Voilà, Dir verstitt de Rasonement. Et ass och méi symbolesch geduecht fir ze soen: Et ass nach net alles wéi am Normalen! Mee ech verstinn awer d'Bestriewungen, dass een dat da soll erëm zouloossen, fir op 1.00 Auer ze goen. Dat ass sécherlech eppes, wou ee kann driwwer diskutéieren.

Merci.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Merci villmools der Gesondheetsministesch. A fir den Ofschloss vun dëser Debatt ginn ech d'Wuert un den Här Staatsminister Xavier Bettel.

(Brouhaha)

► **M. Laurent Mosar** (CSV).- Ech hätt awer nach eng Fro un d'Gesondheetsministesch.

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Här Mosar, Dir hutt d'Wuert, fir nach eng Fro ze stellen.

► **M. Laurent Mosar** (CSV).- Jo. Also ech hu ganz genau nogelauschtert. An Dir hutt et ganz ...

► **M. Fernand Etgen**, *Président*.- Jo.

► **Une voix**.- Pscht!

► **M. Laurent Mosar** (CSV).- ... prezis gesot, Madamm Gesondheetsminister, wat ech ...

(Interruption)

... honnertprozenteg ënnerschreien. Notamment sidd Der och selwer e bësse méi kritesch hei zu dësem Gesetz wéi zu deem aneren.

An Dir hutt ganz vill op d'Verhältnisméissegkeet gepocht. An déi Fro, déi ech virdrun opgeworf hunn, dat ass awer wierklech eng fundamental. Dat ass déi, datt mir eigentlech gär géife wëssen, op wat fir eng sanitär Elementer Dir a sech Ar Decisioun baséiert fir ze soen: „Mir ginn net erëm op den Droit commun, op 1.00 Auer, mee mir bleiwe bei 24.00 Auer!“ Dir hutt elo virdrun do eppes gesot, do géif da manner Krunnewaasser gedronk ginn. Ech muss éierlech soen: Als Argumentatioun ass dat mer awer wierklech e bëssen dënn! Ech mengen, et ka jo awer net nëmmen dat do sinn.

Ech hunn et jo virdrun och eng Kéier prezisiert: Fir eis ass et natierlech ganz kloer, datt jiddweree muss d'Reegele respektéieren, ob dat bis 21.00 Auer, bis 22.00 Auer, bis 23.00 Auer, bis 24.00 Auer oder bis 1.00 ass oder och nach no 1.00, well et gött jo nach vill Leit, déi am ëffentleche Raum no 1.00 Auer sinn. Mee ech hunn awer wierklech aus Ären Explikatiounen net erausfonnt, wéi gesot, wat déi sanitär prezis Iwwerleeunge sinn, firwat 24.00 Auer an net 1.00 Auer, wat den Droit commun ass. An ech wär awer do frou, e bësse méi eng prezis Antwort ze kréie wéi déi, déi Dir mer ginn hutt.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Ech ginn d'Wuert zrëck un d'Madamm Gesondheitsministesch.

► **Mme Paulette Lenert, Ministre de la Santé.**- Si ass net vill méi prezis wéi esou. Ech ka se awer e bësse méi apaken. Et ass effektiv erweisen, wann Der d'Risikoaschätzung kuckt an deem Dokument vu Mëtt Mee, wat mer vun der Uni kritt hunn, wat eise Modellisatiounen zu Fouss läit, do gesäit een, dass d'Risikoaschätzung, wou d'Leit am Privaten zesummekommen, eeben einfach méi héich ass. A mir wëssen aus deem, wat mer gesinn hunn an deenen anere Länner, do, wou Clustere sinn, wat mer elo erëm gesinn d'ailleurs bei deenen neien Infektiounen, dass et sech bestätegt, dass do, wou gefeiert gött, méi e grouse Risiko ass vun Infektioun wéi zum Beispill op der Aarbecht.

D'Ouverturen, déi mer gemaach hunn an der Aarbechtswelt, dat war immens gutt, Dir erënnert lech, do ass iwwerhaapt keen Impakt gewiescht op d'Zuelen. Dat ass awer net de Fall, wann nees gefeiert gött. A voilà, mir ginn dervun aus, dass do d'Risikoaschätzung zu Recht méi héich ass wéi an engem anere Kontext. Méi profund wéi esou ass et net! An da géif ech elo just ronderëmbrodéieren, wann ech lech eppes anescht géif soen.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci, Madamm Lenert. An elo ass d'Wuert fir den Här Staatsminister Xavier Bettel.

► **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.**- Här President, e grouse Merci. Ech wëll och de Riedner alleguerte Merci soen. Ech mengen, et ass méi wéi eng Kéier gesot ginn: Hei ass en Effort vun engem ganze Land gemaach ginn, vu jiddwerengem, deen hei leeft, vu jiddwerengem, deen hei schafft. An ech mengen, et ass net de Verdéngscht weeder vun enger Regierung nach vun enger Chamber, nach vun iergendenger Institutioun eleng, dass mer dee Virus souwäit am Grëff hunn. Et ass virun allem e grouse Verdéngscht vun onser Gesellschaft.

Erlaabt mer awer hei och, de Kolleegen am Regierungsrout, mat der Madamm Lenert, Merci ze soen. D'Leit hunn ëmmer gesot, an et ass eis scho bal reprochéiert ginn, dass mer ganz transparent an informativ wollte sinn. Merci awer och all de Kolleegen an der Regierung fir d'Aarbechten, déi gemaach gi sinn, fir all déi Projeten, wéi scho gesot ginn ass, eng Abberzuel vu Projeten, déi hei gestëmmt gi sinn.

Hanner eis selwer stinn eis Beamten, an ech wëll deenen och vun hei aus e ganz, ganz grouse Merci soe fir déi ganz Aarbecht, déi se gemaach hunn.

Här President, et ass een Zoustand, deen ee sech weeder wënscht nach erhofft, dee mer net souguer nach einfach liichtfankeg akzeptéiere kënnen. Dofir ass et fir eis wichteg, dass een aus dem État de crise kënnt. An erlaabt eis, dass mer hei, wat Dir och an der Introduktioun gesot hutt, déi gutt Zesummenaarbecht mat der Chamber ënnersträichen.

Jo, tatsächlech, den État de crise gött der Regierung Muechten, déi se soss net huet. D'Regierung huet dat och ganz seriö geholl a selwer gesot: „Mir musse kucken, dass mer aus dem État de crise och esou séier wéi méiglech erauskommen!“

Tatsächlech, ganz am Ufank wousste mer net, weéni dat kéint sinn. Mir haten en Text deposiert, well mer gehofft hunn, dass mer souguer éischter kéinten aus dem État de crise kommen. Mee elo aus dem État de crise en Text haut ze stëmmen, wou mer den État de crise an 48 Stonnen net méi hunn, do hu mer selbstverständlech och gesinn, dass dat superfetatoire wär.

An erlaabt mer, lech, Här President, stellvertriedend fir d'ganz Chamber Merci ze soe fir déi Zesummenaarbecht, fir deen Echange och mat den Institutiounen. De Conseil d'État war och e wichtege Partner, mat deem mer hei geschafft hunn, fir kënnen iwwerhaapt weiderzekommen.

Mir hunn et fäerdegbruecht, de Virus staark ze kontrolléieren. Ech soen: Mir hunn hei de Match nach net gewonne géint de Virus, mee mir hunn eng grouss Etapp gewonnen! An déi Biller, déi mer aus dem Ausland kannt hunn, an ech ka mech erënneren, dass mer hei déi eethesch Froe gestallt hunn, ob ee muss eng Kéier e Choix treffen, wien ee ka soignéieren oder och net soignéieren, da sinn ech ganz frou, dass mer eis déi Froen net hu musse stellen als Politik, wa mer dann op eng Kéier d'Saach net méi gepackt hätten. An dat hu mer och fäerdegbruecht!

An et ass scho gesot gi vu jiddwerengem, ech mengen, och vum Rapportier, an ech wëll deem och hei extra Merci soen, dem Här Di Bartolomeo. Wéi Der de Moien all geklappt hutt, déi Symbolik ass wichteg! Déi Leit hu sech net d'Fro gestallt, wéi et ëm hir Sécherheet an hir Gesondheet géif goen. Déi hu sech just agesat, fir deenen anere Leit ze hëllefen. An ech weess elo net méi, wéi ee Riedner et war, ech mengen, et war den Här Clement, dee gesot huet, wa mer all eenzelne Beruff missten opzielen, hätte mer eng Lëscht vun all deene Leit, déi all moies opgestane sinn, fir dass iwwerhaapt eis Gesellschaft kéint fonctionéieren. Deenen alleguerten e ganz, ganz grouse Merci fir dat, wat gemaach ginn ass!

Wat fir eis elo wichteg ass, et sinn e puer Froe gestallt ginn: Mir hunn eisen Deel Verantwortung iwwerholl gehat. Mir hunn déi lescht bal dräi Méint d'Verantwortung iwwerholl. Et ware keng einfach Decisiounen. An ech muss lech soen, Här President, dass mer selwer virun e puer Wochen nach net woussten, wat haut de Fall wär. A souguer d'Science kann lech haut och nach net garantéieren, wéi et weidergeet! Wéi mir alleguerten hei och net. An ech si jo frou, dass elo net hei 60 Leit awer mengen, dass se Experte wieren, esou wéi et a verschidene Parlamentarier ass, wou op eng Kéier jiddweree mengt, e wier e selbsternannten Expert an der Matière. Mir mussen eis op Saache baséieren, op Modellisatiounen, op Zuelen, op Spezialisten. An duerno awer och d'politesch Responsabilitéit iwwerhuelen an Decisiounen treffen.

Dofir muss ech lech soen, dass déi Motioun, déi ech elo vum Här Mosar kritt hunn, mech awer e bëssen erféiert. Ech gesinn och, dass den Här Wiseler an d'Madamm Hansen déi selbstverständlech net ënnerschriwwen hunn. Déi zwee Deputéiert vun der CSV, déi déi ganzen Zäit soen: „Mir brauche Modellisatiounen!“, sinn net bereet, hei ze ënnerschreien: „Et ass egal, et ass elo vun 12.00 op 1.00 Auer“, ...

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Mir kënnen jo schlecht zu 21 ennerschreien.

► **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.**- ... ouni dass iergendeng Modalisatioun derbäi ass.

► **M. Claude Wiseler (CSV).**- Wat ass dann d'Modellisatioun vun 12.00 Auer?

► **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.**- An ech muss lech soen, wann ech scho vun der CSV schwätzen, Här President, et war jo eng Question parlementaire geplangt vum Här Mosar a vum Här Wilmes, déi op eng Kéier op hirem Site verschwonne ass - ech mengen, d'Madamm Hansen wäert se blockéiert hunn - mam Titel: „Restauranten a Caféen musse um Mëtternuecht zougemaach ginn. Fënnt d'Regierung net, dass een dës kéint ausnamsweis fir Nationalfeierdag oploossen?“ Dat war eng Question parlementaire, déi an der CSV war. Ech hu se jo um Site fonnt. Mee du wäert se sécher vun der Fraktiouns-

cheffin zrëckgezu gi sinn, well si gesot huet: „Nee, stellt déi do net! Mir kënnen eis jo awer net selwer eng siche goen, andeem mir soen: Et zielt all Dag ausser fir Nationalfeierdag!“

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Ech freee mech, datt Dir eise Site esou gutt kontrolléiert.

► **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.**- Ech sinn awer frou ze gesinn, dass d'Madamm Hansen sech op deem dote Punkt duerchgesat huet.

Mee wéi gesot, Här President, fir wëllen elo ze probéieren, net eranzefalen. Ech ka mech erënnere, dass aner Deputéiert vun aneren Oppositionsparteien eis viru Méint scho gesot hunn: „Macht dach déi Caféen a Restauranten op!“ Et ass hei jo virun e puer Stonnen och gesot ginn: „Firwat macht Der d'Spillplazen net op?“ Mir hunn eis eng Reegel gi vun zwou Wochen. Mir haten ëmmer strikt Reegelen, un déi mer eis gehal hunn. Mir sinn haut houvreg iwwert dat, wat mer als Lëtzebuerger Land alleguerten zesumme fäerdegbruecht hunn.

Dir hutt d'Verantwortung haut iwwerholl. Mir sinn do, fir lech ze roden, fir lech ze beroden, fir lech all déi Informatiounen ze ginn, déi Der och braucht, fir déi nächst Decisiounen ze huelen. Dir hutt eis och garantéiert, dass séier kéint agéiert ginn. An dat, wat haut gestëmmt gött, Här President, ass net onbedéngt fir ee Mount gutt. Et ka gutt sinn, dass mer an zéng Deeg oder an zwou Wochen nei Informatiounen kréien, déi eis erlaben, iwwer Amendementer oder nei Texter, op jidde Fall dësen Text ze amendéieren. Mee mir sollen net an d'Course verfare vun deem, dee probéiert, hei eng Surechnère ze maache vun deem, wat e mengt, wat bei de Bierger géif gutt ukommen.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État.**- Et geet ëm d'Gesondheet vun onse Bierger. Et geet ëm eng Kohärenz. Et geet ëm Zesummenhalt. An et geet virun allem ëm d'Solidaritéit!

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Staatsminister. D'Diskussioun ass domat ofgeschloss.

Mir kéimen dann elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7607. Den Text steet am Document parlementaire 7607⁹.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7607 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Fir d'éischt de Vote électronique.

A, d'Madamm Hansen huet sech et elo nach anescht iwwerleucht. Si wëllt nach eppes soen.

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Nee. Ech wëll just soen, ech gesinn, datt d'Madamm Lenert fortleeft. Ech wollt meng Question urgente awer nach eng Kéier stellen.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Esou wéi meng Informatiounen sinn, gött et an der Tëschenzäit eng Antwort op déi Question parlementaire urgente.

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Dann hofen ech, datt ech déi och scho kritt hunn.

► **Une voix.**- Ech schécken lech se.

(Hilarité)

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Domadder ass dat dann och gekläert.

► **M. Claude Wiseler (CSV).**- Also, ech wëll lech just soen: Am Reglement steet, datt d'Questions parlementaires urgentes prioritär musse mëndlech beäntwert ginn.

(Brouhaha)

► **Une voix.**- Jo. Wat ass dat do?

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Dat heescht, ech misst se awer kënnen mëndlech stellen?

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Mir ware bei der Prozedur vum Ofstëmmen amgaang. D'Ofstëmmen ass nach ëmmer amgaang.

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Ech wëll awer, datt d'Madamm Lenert net fortleeft.

► **Une voix.**- Jo. Déi ass gelaf.

► **M. Claude Wiseler (CSV).**- Déi ass gelaf. Jo.

(Brouhaha)

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Mir musse fir d'éischt awer elo d'Ofstëmme fäerdegmaachen.

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Jo, mee et kann awer vläicht ee kucke goen.

► **M. Marc Goergen (Piraten).**- Här President, da gitt se erëm sichen!

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Ma den Här Premier ka mer och äntweren. Dat ass och an der Rei.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- De Premierminister ass jo och nach hei.

(Interruption)

Wien e Vote par procuration wëllt ofginn, dee soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Appel nominal (votes par procuration)

Domadder ass dëse Projet de loi mat 31 Jo-Stëmmen, 23 Nee-Stëmmen a 6 Abstentiounen ugeholl.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 7607 est adopté par 31 voix pour, 25 voix contre et 4 abstentions.

Ont voté oui : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes Cécile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché et M. Charles Margue.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Georges Mischo), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Gilles Roth), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Jeff Engelen).

Se sont abstenus : MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Da kéime mer zu de Votte vun de Motiounen.

8. 7606 - Projet de loi portant introduction d'une série de mesures concernant les personnes physiques dans le cadre de la lutte contre la pandémie Covid-19 et modifiant la loi modifiée du 11 avril 1983 portant réglementation de la mise sur le marché et de la publicité des médicaments (suite)

Fir d'éischt d'Motioun vun der Madamm Josée Lorsché. Ass nach een, deen eppes zu där Motioun wëllt soen?

(Brouhaha)

9. 7607 - Projet de loi portant introduction d'une série de mesures concernant les activités sportives, les activités culturelles ainsi que les établissements recevant du public, dans le cadre de la lutte contre la pandémie Covid-19 (suite)

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Här President, ech mengen, d'Resultat stëmmt net.

Wien huet dann Abstentioun bei eis gemaach?

(Brouhaha)

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Ech mengen, domadder ass och dat gekläert, datt dann eeben déi falsch Interpretatioun vum Walresultat ausschliisslech bei de Membere vun der CSV-Fraktioun war. An et ass awer berechtigt, datt een ëmmer probéiert, datt mer dat richtegt Resultat kréien. Okay. Si mer domadder averstanen? Merci villmools. Dann ass dat och esou akteiert.

(Brouhaha)

► **Mme Martine Hansen (CSV).**- Et waren der zwee, déi sech geiert hunn.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Et waren der zwee, déi sech geiert haten, jo.